tivæ, quæ conferri poſſint cum beneficiis, quibus vos cumulavi: *prior in donis, major in imperio*; vos autem nihilo ſecius hæc omnia contemnentes bona, per ſummam ignaviam naturæ corruptæ torrentibus trahi ſinitis in ea mala, quæ dedecorant ſpiritum, & gratiam, quam contuli vobis. *Maimbourg. Sermone pro feria ſecunda poſt tertiam Quadrageſimæ Dominicam.*

Tepor in vita Religioſa.

Ad quid veniſti? Numquid, hoc ut quæreres, Religionem ingreſſus es? Numquid opus erat tanta pompa mundum abdicare, temet ex parentum tuorum ſinu convellere, ut inter clauſtra hujuſmodi vitam duceres? Ubinam eſt Inſtitutor Dei numine afflatus, qui in Eccleſia novum erigere voluit ordinem, conſtitutiones proponere, labores omnes, atque novarum inſtitutionum obices ſuperare, ut opus Domini negligeretur, relaxatio in ipſa uſque adyta inveheretur, ut mundus in ipſa etiam Jeſu Chriſti hæreditate regnaret? Nos ipſi, ſi credidiſſemus aliquando lapſuros, ac aliquid ex primo illo fervore remiſſuros, num id feciſſemus, quod fecimus mundum relinquentes? *P. Cheminais Sermone de fervore*,

Sæculi noſtri tepiditas.

Virtutes, & vitia, ut Sanctus Hieronymus loquitur, dies vel bonos, vel malos efficiunt, & quin conqueramur, quod prima illa tempora noſtris hiſce meliora fuere, de nobiſmetipſis queramur, quod non æque boni ſumus ac illi, qui primis illis temporibus enituerunt. Neque putetis me iſthic noſtri hujus ſæculi cauſam tueri velle; nimis, heu! nimis verum eſt nihil fere præter nomen primorum Fidelium ſupereſſe. Fidei eorum ſucceſſores ſumus, ſed ut ita dicam, diſciplinæ eorum ſumus deſertores. Virtus ſub iniquitatis, ac relaxationis ſeculorum pondere gemit. Mille, ac ſexcenti poſt Jeſum Chriſtum elapſi ſunt anni tamquam totidem gradus, per quos deſcendimus, ut a perfectione recedamus. *Flechier, Panegyrico S. Franciſci Saleſii.*

Sancti motus fervoris.

Cum anima a Deo penitus poſſidetur, quodcumque pro illius gloria operetur, numquam tamen ſui compos eſt voti, ſemper majora facere, ſemperque graviora pati deſiderat, ac nullos deſideriis ſuis fines conſtituit; in eorum immenſitate confunditur, videns adhuc infinita adeſſe, quæ pro Deo fieri quidem poſſent, quæ tamen ipſa facere nequit. Ita mundi Salvator licet pro Patris ſui gloria tanta fuiſſet operatus, & paſſus, hæc tamen omnia parvum quid, aut nihilum eſſe exiſtimabat, ubi cum iis, quæ Deus ipſe meretur, conferrentur; & Martyres pleni æſtimationis, atque admirationis Divinæ Majeſtatis, explere non poterant ſua Deum adeo magnum, atque amabilem glorificandi deſideria. Ita quoque erant affecti ſanctiſſimi Heroes illi, qui paſſionibus, & laboribus ſaturari non poterant. *Auctor recens.*

Funeſtus tepiditatis ſtatus.

Utinam frigidus, aut calidus eſſes, Salvator inquit Epiſcopo Laodicææ, *ſed quia tepidus es, incipiam te evomere ex ore meo.* Tepiditatis ſtatus infeliciſſimus ſane dicendus eſt, quandoquidem præponendus videtur ſtatui adeo funeſto, qualis eſt ſtatus frigoris erga Deum. Magis amatur, vel timetur minus hoſtis apertus, quam amicus vel infidelis, vel ſuſpectus, & hic eſt caracter hominis tepidi coram Deo; quæ diſpoſitio eo eſt calamitoſior, quod hominem, ut ita dicam, gravem efficit cordi Filii Dei, quod non niſi illum evomendo recreari poteſt. Heu! Si ex corde Salvatoris ejiciamur, & exulemus, ubinam erit perfugium noſtrum? *P. Nepveu, primo Tomo Conſiderationum Chriſtianarum.*

Numquam in Dei cultu debemus tepeſcere.

Cur in Dei cultu laxamini? Cur minori cum fervore eum hodie, quam heri colitis? Numquid Deus minus eſt magnus, bonus, amabilis hodie, quam heri? Numquid minus eſt Creator, primum principium, finiſque veſter? Jeſus Chriſtus eſtne minus Redemptor, ac Salvator veſter? Nonne iidem vobis cum eodem remanent nexus, eadem vincula, ſubmiſſio eadem, eademque obligatio, qua uni illi penitus inſervire tenemini? Num eadem vobis ſperanda ſunt præmia, ſi cum fervore illi ſervieritis? Nonne eadem metuenda ſupplicia, hoc niſi præſtiteritis? Numquid minus ille ſuam vobis minitatur maledictionem, ſi oſcitanter, ac negligenter eum colueritis? Quandoquidem nihil mutat Deus, quandoquidem eumdem ſe vobis ſemper præbet, vos cur immutamini? Hoc eſſe non poteſt, o Domine, niſi infirmitatis meæ, meæque inconſtantiæ naturalis effectus. Quinam infirmitatem meam confirmare, quis inconſtantiam meam roborare poteſt, niſi tu illas confirmes, & robores? *Idem.*

Rationes propter quas fervor augeri potius debet, quam imminui.

Cur fervor veſter remittitur? Quo magis provectiores eſtis ætate, eo propius ad mortem acceditis; quo diutius vixiſtis, eo brevius vitæ ſpatium ſupereſt vobis. Cum jugiter ad terminum veſtrum cogamini accedere, quæ æternitas eſt, in via remoramini; jamjam parum vobis ſupereſt diei, ac plurimum itineris perficiendum; cur non properatis? Nonne periculo voſmet objicitis, ut noctis vos tenebræ apprehendant, quibus incumbentibus progredi ulterius non licet, niſi errore viarum decipi, ac in interitum abire vultis . . . . Quo propius ad centrum, terminumque ſuum corpora accedunt, eo vehementius feruntur: vos autem jamjam morti eſtis proximi, jamjam ad terminum veſtrum perveniſtis, & moramini, & curſum remittitis! *Idem.*

Teporis indicium.

Primus effectus, primumque teporis indicium magna eſt facilitas, qua pietatis exercitia omittuntur. Minimum quodlibet impedimentum, leve negotiorum, nugæ ipſæ, & quilibet pretextus ſatis valida eſt animæ tepidæ cauſa, propter quam ſecum ab illis diſpenſet. Apud illam Deus, & omnia quæ ad illum ſpectant officia ultimum tenent locum; tunc illis perfungitur, cum fert ingenium, vel cum aliud faciendum non eſt. At anima fervens, cum potiorem ſpiritus, & cordis ejus partem occupet Deus, ante cætera pietatis officia adimplere ſtudet; cumque ab illis recedendum eſt, validiſſimæ quævis rationes nullius momenti videntur, neque relinquit unquam Deum, niſi propter Deum. *Idem Tomo 2.*

Magnitudo Domini cui famulamur, exigit, ut cum fervore ei famulemur.

Eſtote ferventes (Apoſtolus inquit,) Domino quippe ſervitis. Quodcumque conemini, Sapiens ait, ut Deum colatis, & glorificetis, numquam illius merita exæquabitis. Si fervoris magnitudo ex Domini, quem colimus, magnitudine æſtimanda eſt, quonam ardore Deus eſt a nobis colendus? Magnus in ſe ipſo eſt, magnus habita ratione noſtrum, magnus natura, magnus poteſtate, magnus in operibus, magnus in omnibus, & nihil magnum eſt, præter ipſum: *Tu ſolus Altiſſimus* . . . . Eo igitur colendus fervore Deus eſt, qui non illius magnitudinem, meritumque deceat, hoc enim fieri non poteſt; ſed qui par ſaltem ſit viribus noſtris. At heu! quid facere poſſumus? Licet omnes induſtriæ nervos intendiſſemus, cum veritate, atque verecundia dicere poſſemus, nos inutiles ſervos .., Principibus viris obſequimur, gloriæ nobis vertimus noſtram ſervitutem, illis enixius morem gerere ſtudemus, metuimus, ne quid in nobis illis diſpliceat, eorum exploramus voluntatem, ut prævertamus, alacriter, hilariterque omnia eorum juſſa facimus, eorum ſenſibus adhæremus, ipſos etiam eorum defectus admiramur, laudibuſque celebramus, omnia illis bona, requiem, valetudinem, voluptates &c. devovemus. At quidnam ſunt homines iſti, ſi cum Deo conferantur? Attamen his quidem admirabili fervore obſequimur; pro Deo vero nihil adnitimur. Tu, Deus, unus cum ardore colendus es, ac tu unus ferme contemneris. *Idem. Tomo 1.*

Officia noſtra ſine fervore adimplere non poſſumus.

Magnitudo obligationum, quas nobis injecit Dominus, cui famulamur, & magnitudo eorum, quæ nos ipſi recepimus, exigunt, ut illi magno cum fervore ſerviamus, ſine quo illis nullo modo ſatisfacere poſſumus. *Sancti eritis, quoniam ego ſanctus ſum*, dicit Dominus, *Eſtote perfecti, ſicut Pater veſter cæleſtis perfectus eſt*, dicit Jeſus Chriſtus. Quænam obligationes! Eaſne adimplere poſſumus, ni fervor adſit? Quatenus chriſtiani mundum, & noſmetipſos abnegare tenemur, ſequi Jeſum Chriſtum, crucem poſt ipſum ferre, arctam ingredi viam, nobiſmet jugiter vim facere, inimicos noſtros diligere, graviſſimas etiam injurias remittere, ac paratos eſſe ut bonorum potius, honoris, ac vitę jacturam ſubeamus, quam Deum lethali noxa laceſſere: quæ omnia officia ita ad Fidelem pertinent, ut illa evitare nulla ratione poſſit; his autem perfungi rite poſſum, non dicam ſine fervore, verum ſine inſigni, vehementique fervore? Quomodo vero fervor hic conciliari poteſt cum tanta ignavia, ac torpore, quę mihi eſt? *Idem.*

Levit. 11. *Matth. 5.*

Anima tepida jure dubitare poteſt utrum ſit in gratia.

Qui cunctanter ſuis officiis perfungitur, hic jure dubitat, utrum in gratia ſit. Quid hoc terribilius? Statim ac gratia in anima eſt, Spiritus Sanctus ibi veluti in templo ſuo reſidet; at quis credat Spiritum Sanctum in anima tepida inveniri? Spiritus Sanctus purus eſt ſpiritus, ardens, vehemens; anima vero tepida materialis eſt, ſenſibus obnoxia, frigida, iners. Quomodo purus hic ſpiritus quieſcere poteſt in anima prorſus materiali? Hoc fieri minime poſſe idem Spiritus Sanctus teſtatur. Quomodo enim ſpiritus ita ardens permanere poſſet in ſpiritu algenti? Quomodo ſpiritus ita vehemens conciliari poſſet cum tanta ignavia? Quod ſi dubitandi locus eſt, utrum Spiritus Sanctus adſit in anima inerti; nonne dubitandum jure eſt, utrum anima tepida ſit in gratia, qua veluti nodo quodam Spiritus Sanctus cum anima unitur? *Idem.*

Tenemur ex gratitudine Deum ferventer amare.

Dei Filius nos ardenter dilexit; nihil prætermiſit, nulli pepercit ſumptui, ut amoris ſui fervorem teſtatiſſimum nobis relinqueret. Quid enim ad hoc ille non egit a primo ad noviſſimum uſque ſuæ vitæ momentum? Noſtræ tantum ſaluti ſtuduit, de nobis tantum locutus eſt, pro nobis operatus, & paſſus eſt. Quid ille non pertulit, ut amoris ſui magnitudinem intelligeremus? Saluti noſtræ omnia poſteriora habuit bona, requiem, voluptatem, gloriam, vitam. Eam etiam minori ſumptu nobis comparare poterat; unica ſanguinis gutta, unica ſufficiebat lacrymula! verum amoris ſui exceſſus non ſatis enituiſſet: Nihil non ſummis ſtetit laboribus Salvatori, ubi amorem ſuum nobis teſtatum facere voluit. Nobis vero omnia nimis videntur laboribus præpedita, ubi aliquid pro ipſo facturi, paſſurive ſumus; proh ſummum ignaviæ dedecus! *Idem Tomo 4.*

Præmii cogitatio ad ferventius agendum nos debet impellere.

Ullane res magis in nobis fervorem debet accendere, atque impellere ad bonum quodcumque pro viribus ſuſcipiendum, quam cogitare, ne unum quidem præterire momentum, quo æternam felicitatem nobis comparare poſſimus; nec unum quidem bonum opus fieri, quod peculiarem gloriæ æternæ gradum non mereatur? Quæ res nos magis inflammare debet ad omnia opera noſtra bona efficienda, ad omnia pietatis exercitia cum fervore obeunda, quam animo reputare, in cœlis, beatitudinem noſtram majorem futuram pro magnitudine fervoris, quo his ipſis officiis defuncti fuerimus? Cum cogitamus gloriæ noſtræ in cœlis magnitudinem futuram congruam gradui amoris, quo in ipſo mortis articulo Deum proſecuti fuerimus; poſſumuſne non animari fervore admirabili, atque deſiderio ſingulis momentis in Dei amore creſcendi? *Idem.*

Sine fervore ſenſim de primo ſtatu decidimus.

Tanta eſt hominis infirmitas, ut diu in eodem ſtatu nequeat ſubſiſtere, atque retrogreditur, niſi ſemper procedat. Attamen in iis etiam locis, in quos ab hominum conſuetudine, ut perfectioni vacent, confugere ſolent, mortales, nihil vulgatius eſt, quam videre novitios provectioribus ferventiores, ac ſæpe etiam perfectiores; & eos, qui antea in via virtutis ingenti ferebantur ſollicitudine; ita ſenſim tepeſcere, ut paulatim in graviſſima quælibet flagitia elabantur. Unde colligere eſt, non aliam tutiorem ſuppetere viam, ut in Dei amore perſiſtas, quam ſemper vitæ fervorem ſervare. Fervorem, qui nos inflammare debet ad fovendam bonis operibus eam charitatem, quam in corda noſtra Spiritus Sanctus effudit, & ad nos quotidie magis magiſque in ſtatu noſtro perficiendos; perfectus quippe amor numquam in curſu ſubſiſtit, nec quieſcere eum ſinit, quem ſemel jaculis ſuis confoderit. *Abbas de Monmorel, Sermone in Evangelium 17. poſt Pentecoſten.*

De fervore eorum, qui Religionem ingrediuntur.

Antequam Iſraelitæ Promiſſam terram ingrederentur, hanc unam votis omnibus concupiſcebant; ſtatim vero ac illam ingreſſi ſunt, contempſerunt eam: *Pro nihilo habuerunt terram deſiderabilem.* Nullus fervor ſimilis eſt illi, quo adoleſcentulus ſe ſe Deo devovet, & Religionis ſacris initiatur. Nullam hac magis æſtuantem curam inveneris; totam domum ædificat; de illius fervore tantum verba fiunt. Attamen niſi diligentiſſime primum hunc vocationis ſuæ ſpiritum ille tueatur jugi virtutum exercitatione; devotio hæc non diu vigebit, mundi ſpiritus ſubinde redit, & clauſtra, quæ teſtes fuere ejuſdem conſolationis, atque lætitiæ, teſtes fiunt ejuſdem mœroris, atque triſtitiæ. Non ſatis eſt ſemel ſe Dei cultui dicaſſe; ſæpe hæc conſecratio, & fervor eſt iterandus. *Ex Sermonibus Chriſtianis. Sermone de Sanctitate ſtatus Religioſi.*

Contra acediam, & ignaviam fervori oppoſitam.

Ut Deo placeamus, quotidie magis in virtutis via progrediendum eſt, ſemper eſt incedendum, ſemper adlaborandum, ſemper præliandum; *Nemo enim mittens manum ſuam ad aratrum, & reſpiciens retro, aptus eſt regno Dei.* Sed præterea ſemper vigilandum eſt, ne deprehendamur; ſemper reſiſtendum eſt, ut nos defendamus; ſemper obnitendum, ne inimicorum conatibus ſuperemur. Huic autem rei opponitur acedia, quæ eſt quædam mentis, & cordis ſtupiditas, qua ſit, ut homo neque velit bonum facere quod poteſt, neque malum evitare, quod debet, ignaro metu deterritus, ut aliquem ibi laborem, crucemve aliquam nanciſcatur ... Hęc ignavia menti offundit caliginem, hebetat animum, avertit voluntatem, aggravat corpus, omnem virtutis agenti vim aufert, ut neque bonum, quod ipſa illis inſpirat, facere poſſint, nec malo, quod ipſos depravat, reſiſtere. *Auctor Anonymus.*

Similitudo acediæ, ac teporis.

Acediæ vitium oppoſitum eſt fervori, ſed aliquid amplius, quam teporem ſignificat; etenim abſolutum eſt frigus, & quemadmodum frigus obſtupefacit corpora eaque indurat, & aggravat, naturalem calorem reſtringit, eiſque omnium membrorum motum aufert; acediæ frigus hoc ipſum pręter propter efficit, ſed modo longe funeſtiori in animabus; ibi enim omnino divinum charitatis ignem extinguit, cujus veluti flamma fervor eſt, atque hoc extincto illas ita hebetat, ut nullo vel divinarum rerum, vel ſalutis ſuæ ſenſu afficiantur.

Malum, quod tepor, & languor gignunt.

Tepor æque inter illos, qui inter clauſtra vivunt, ac inter eos, qui in mundo ſunt, invenitur; ac per hunc aſſequitur dæmon, ut ſanctiſſimorum operum merita amittamus. Statim ac languorem, atque ſanctarum rerum nauſeam parit, ita ut frigide, atque oſcitanter ea obeamus munera, quæ cum zelo, ac fervore eſſent obeunda; quidquid ſit, omni fructu vacuum eſt; & non ſolum nihil Deo jucundum facimus, verum etiam nobis divinam maledictionem conflamus: *Maledictus, qui facit opus Dei negligenter.* Et ſi quid eſt, quod ſtatus hujus horrorem nobis ciere poſſit, ſane eſt cogitare, quod Jeſus Chriſtus profitetur, ſe ex corde ſuo tepidas animas evomere. *Quia tepidus es &c. Abbas Trappenſis, Collatione pro prima poſt Epiphaniam Dominica.*

Jer. c. 48.

De fervore indiſcreto.

Animumne umquam advertiſtis quo uſque imprudens quorumdam fervor evadat, qui omni carent regimine, atque conſilio? Hic eo tendit, ut omnia in præceps illi dent, quia præcocem illis maturitatem conferre feſtinant. Ingens hæc ſollicitudo, qua deperire videntur, quidquid pium eſt, efficit, ut votorum ſuorum fervore ad illud pervolent, & velint factum, quidquid conceperunt, vel faciendum ſuſceperunt; quamobrem eorum actio ſemper eſt præceps, & quidquid faciunt, fructus eſt abortivus. Hinc ſemper inquieti ſunt, ac ſexcentis torquentur motibus, ut plurimum inutilibus, ſaltem nihil ad unguem perficiunt. Nonne hoc vitium eſt fervoris omnia feſtinatione ſua corrumpentis, ac celerius, quam velit Deus, currere cogitantis? Propius ferventes iſti ſpiritus conſiderentur, inveniemus illos quidem temere multa ſuſcipere, quæ ſæpe ita recto ſenſui opponuntur, ut nonnumquam & ſcandalum afferant. Dici profecto poteſt, qui aliquod pietatis opus hujus viæ hominibus commiſerit, illud perdere, ac periculum ſubire omnia corrumpendi. Ita fervor imprudens, qui cuncta ſtudet efficere, ut plurimum parum facit, idque etiam perperam. *P. Guillorè in illuſionibus de Fervore.*

Fervor indiſcretus ſingularitatem inquirit.

Nonne ſingularitates quædam affectantur nonnumquam, itaut majus aliquando ſcandalum afferat, qui plura, quam alii facere velit, quam qui ab iis, quæ faciunt alii, ſecum diſpenſat? Huc enim ut plurimum fervor imprudens tendit; non ſatis eſſe putat communem ſequi viam, ſemper ulterius aliquid conatur, quod facienti laudem, atque exiſtimationem conciliet. Si omnis ſingularitas publicum eſt ſcandalum, ac rerum Communitatum virus, probarine poſſunt fervores illi, qui nos impellunt, ut in omnibus pietatis exercitiis plura, quam alii efficiamus? Vultiſne ſcire quænam non minus laudabilis quam tuta via ſit? Et ſane eſt, quæ quin unquam excidat, conſtanter ſequitur ordinem in Communitate conſtitutum. Certiſſime enim fervor requiritur non communis, ut nihil de illius ardore imminuatur, tamdiu & ſemper æquabili ratione omnia efficiendo, quin ulla relaxatio contingat; & in hac proprie conſtanti uniformitate generoſus fervor elucet, non autem ubi ſingularitate quapiam aliorum in ſe oculos convertere ſtudet. *Idem.*

Religioſus ſine fervore contentus eſſe nequit.

Cum regula æque pro tepidis ſit ac pro ferventibus, ſine unctione jugum ferendum eſt, quod quotidie magis intolerabile evadit, & quin fortium pane

BIBLIOTECA CENTRAL

me nutriamur, cum fortibus uſque ad montem Domini nobis eſt conſcendendum. Hinc nauſea, tædium, vitæ regularis horror, hinc ſecreta deſperatio futurum ut numquam ſtatus noſtri perfectionem adipiſcamur; ac parum abeſt quominus infidelium Iſraelitarum exemplo, qui in deſerto, quo illos deduxerat Deus, Ægypti deſiderio tenebantur, cum dolore ea rurſus optentur, quæ relicta fuerant cum voluptate. *P. Cheminais de Fervore.*

Fervoris indicia.

Cum homo in Religionis exercitiis a ſe numquam diſſentit; cum viva fides, ac recta pietas non ſinunt videri mutuas, turpeſque illas devotionis, ac licentiæ vices; cum talis eſt ſecreto, & cum familiariſſimis ſuis, qualis palam, & cum omnibus; cum nullam ob rem vel vivendi, vel loquendi rationem immutat, ac Deo ſervit non ſolum cum pietas illum ad optatos fines adducit, verum etiam cum inde illum videtur avellere, ejuſque negotia perturbat, tunc audacter affirma, hominem hunc metuere Deum, pietatem illius eſſe ferventem, quandoquidem iis in occaſionibus viget, ubi ſibi mentiri conſuevit iniquitas. *Auctor Anonymus.*

Jugum Filii Dei ferventibus leve.

Fruſtra ignaviæ noſtræ, virtutis, earumque rerum, quæ Deus petit, difficultatem prætexìmus; qui enim ipſa veritas eſt, fatetur jugum ſuum ſuave eſſe, & ſi crucis pondus grave eſt, fervore hoc onus leve fieri; ſi enim pro Deo ullam nobiſmetipſis vim adhibere debemus, unctio, quam cum gratia ſua effundit in corda noſtra, graviſſimos quoſlibet labores nobis efficit perjucundos. Nonne Chriſtiano turpe eſt, mundi ſectatores plura facere, ac pati, ut mundo ſatisfaciant, ac ſe ipſos perdant, quam nos, ut placeamus Deo, & ſaluti noſtræ conſulamus? Quid autem? nos ipſi nonne uſque in diem hanc, & inordinatis affectibus noſtris obſequeremur, plura præſtitimus, quam quæ petuntur ex nobis, ut munere noſtro perfungamur? Tandem vero, o Deus, fervor deeſſe nobis poteſt cogitantibus nos pro te laborare, & quidquid in hac vita facimus, vel patimur hoc intuitu, æternam nobis felicitatem promereri: *P. Nepveu, Tomo 2.*

Charitas agere, & ardere debet, ut ignis. *Cant. 8.*

Charitas, quæ effuſa eſt in cordibus noſtris per legem gratiæ, otioſa eſſe non debet. Hic eſt ignis ardens e centro ſuo ablatus; *lampades ignis, atque flammarum.* Quemadmodum ignis extra ſphæram ſuam nullam habet requiem, eumque ſemper in motu conſpicimus; ita & hic ignis ſupernaturalis, atque divinus in terris accenſus, & quodammodo a Deo remotus in tenebris fidei, ſemper agere debet, ſemper agitari, inquietum eſſe, ac feſtinantem, nullamque alicui requiem invenire. *Ex Auctore Chriſtianarum actionum. De Acedia.*

Fervor charitatem agere facit.

Charitas ſemper operatur, nemo eam remorari poteſt, nemo illius fervori fines ſtatuere. *Charitas operatur multa*, Sanctus Thomas addit, & *reputat pauca: Operatur magna, & reputat parva.* Diu laborat, laboremque ſuum brevem eſſe ſibi perſuadet; hos illis ſenſus fervor immittit. *Idem.*

Oppoſitio fervoris, ac teporis.

Si nos charitas animat, Sanctus Chryſoſtomus ait, ignavia ac tepor exanimat. Si fervor omnia Religionis officia facilia nobis efficit, tepiditas eorum nobis auget impedimenta; ſi charitas viam virtutis ſternit, tepiditas eam nobis arduam, ac falebris, ſentibuſque præpeditam repræſentat. Si charitatis fervor fit ut in via mandatorum Domini curramus; tepiditas prohibet, ne in illa ambulemus. Si charitas facit, ut in Dei cultu dulcedine quadam perfundamur, acedia, atque tepiditas facit, ut illius tædio afficiamur. *Idem.*

Solus fervoris defectus in cultu Dei efficit, ut abjiciat nos Deus.

Videmus in Evangelio virgines ex ſtatu ſuo venerabiles, cum Agnum ſecutæ fuiſſent, a cœleſti Sponſo non agnoſci, reprobari, ac fatuas nuncupari. Cur autem? Oleum ſibi comparare non curarunt. Non redarguuntur quaſi infideles extiterint, atque adulteraverint; hoc unum animadvertitur, oleum lampadibus earum defuiſſe; hoc eſt, ut Patres explicant, in cordibus earum non fuiſſe illum charitatis fervorem, qui ſacrum ignem fovet, qui ſemper ardere debet in ara Viventis Dei; quod huic ſummopere non diſplicere non poteſt. Non vertitur illis vitio, quod maledicæ fuerint, invidæ, furentes, ſuperbæ, obdormiſſe tantum dicuntur, hoc eſt tepidæ fuiſſe, atque languentes in cultu Dei; neque aliud requiritur, ut illius contemptus, & indignatio compleatur. *Idem.*

Quid in Apocalypſi tepidis dicatur.

Scribe Angelo Laodicææ; hoc dicit ille, qui ipſa veritas eſt; novi, quæ ſint opera tua, nec frigidus nec calidus es, & utinam horum alteruter eſſes. Si haberes in te charitatis fervorem, quam felix eſſes! quænam tibi congereres merita! quibus præmiis te dignum præberes? Sin autem frigus infidelitatis haberes, minus adhuc eſſet malum tuum, ſeu propter peccata, quæ in infideli, quam in Chriſtiano ſunt magis excuſabilia, ſeu propter aſſertas haſce virtutes tuas, propter quas intumeſcis, atque ſuperbis; ſed quemadmodum poſt ſuſceptam fidem tepiditas tua prohibet, ne ejuſdem actus elicias, cumque inſigni errore deceptus credas ſatis eſſe devotionem præſeferre, quin fervorem habeas, ſentio ſtomachum nauſeantem; mihi factus es tamquam cibus incoctus; neque frigidus, neque calidus es, tepidus es, incipiam te evomere ex ore meo. *Idem.*

Fideli, qui tepidam duxerit vitam, in morte erit timendum.

Vitæ cum tepore in Dei cultu anteactæ memoria poteſtne in mortis articulo confidentiæ ſenſus immittere? Quo animo eo temporis momento, a quo pendet æternitas, eſſe fidelis poteſt, ſerio conſiderans minimam gratiarum, quæ contemptæ fuerunt, ſatis eſſe potuiſſe, ut Ethnicus converteretur, ſimulque omnes neque perfectum Religioſum, neque ferventem Chriſtifidelem effeciſſe? Quam multiplex criminum ſpecies, quæ non antea fuerant conſiderata, vel quæ ob animi ægritudinem, atque teporem levia cenſebantur, & quæ tunc morituris gravia videntur? Quam ſolatii cauſam invenire tunc poteſt Religioſus imperfectus? Numquid in cogitatione regularum, quibus male paruit? Numquid in clientela ſanctorum Ordinis ſui, quem mala vivendi ratione dedecore affecit? Numquid in ipſo Deo, quem poſt tot accepta beneficia male coluit? *Pater Croiſet, Tomo 1. Receſſus Spiritualis.*

Tepidi non ſentiunt ferventium conſolationes.

Sollicitudo, zelus, deſideria Magdalenæ Dominum coegerunt, ut illam conſolaretur; illa hunc ex voce cognovit. Proh Deus! quinam fuere beato illo temporis momento amoris impetus, & obſervantiæ, ac grati animi ſenſus in hac ſancta muliere? Nihil tale experitur, qui in Dei cultu tepidus eſt, quia parum amatur, neque ſatis affirmari poteſt utrum ametur. Vellemus Deo ſervire; hoc eſt, Deo nequaquam ſervimus; ſed vellemus, ſi vellet Deus cor diviſum excipere, ſi vellet Deus ex ingenii noſtri libidine ſervitutem ſibi præſtari, non autem ut ipſe meretur; vellemus perfectionem aſſequi, at ea, quæ nobis arridet, via; vellemus ducem ſequi humanam prudentiam, at quaſi noſtris tantum viribus eſſet confidendum, ad minimam quamlibet difficultatem animos deſpondemus. Sterilia deſideria, inepta Deo ſerviendi conſilia, quæ animæ in illius tepiditate ſoporem inducunt .... Centies, Domine, viam ingredi volui, ut te ſequerer, ac centies ſubſtiti inanibus difficultatibus, vaniſque obicibus deterritus; ſed ignavia, ac exigua fides mea auxerunt meam infirmitatem. *Idem.*

Cum primis gratiæ motibus agimur, allicimur virtutis ſpecie, ac voluptate, quam in muneribus noſtris obeundis experimur: & corde ſeſe effundentes in eas dulcedines, quas elargitur Deus, admirabili experientia tanti hujus boni correpti in ea erumpimus verba: *Bonum eſt nos hic eſſe*: Quam dulce eſt ſervire Deo, placere Deo, ſemet propter Deum vincere! In hoc ſuaviter occupamur, ac idea ſola, quæ ſuppetit nobis ejus boni, tantum nobis ardorem immittit, ut credamus nos ſatis digne operaturos eſſe: at felix hic ſtatus ullone naturali deſiderio perturbatur? Aliquid conandum eſt, ut amabilem hanc animi diſpoſitionem tueamur, conſiliorum omnium, quæ ſuſcepimus, oblivíſcimur, atque ſecreto ſentimus ad aliud quodvis impelli, quam ad ea quæ nobiſmetipſis propoſuimus, explenda; attamen non illis, dicit ipſius Veritatis Oraculum, non illis, qui dicunt Domine, Domine, ſupremam illius majeſtatem veneraturi, gloriæ præmium tribuendum eſt, ſed illis, qui ea omnia ſtudioſe conſectantes, quæ eidem placitura ſunt, rebus in omnibus Patris cœleſtis voluntatem explebunt. *Sermo Manuſcriptus.* *Matth. 17.*

In ea Apocalypſis verba, quæ Epiſcopus quidam redarguitur, eo quod aliquid ex primo fervore remiſerat.

Epiſcopus illi ſimilis, cui hæc Apocalypſis verba dicuntur: *Habeo adverſum te, quod charitatem tuam primam reliquiſti.* Vir qui tot præclara opera ediderat: *Scio opera tua*, qui tot labores pertulerat, *& laborem*, cujus conſtantiam in perferendo pro Divini nominis gloria, quia unquam animos deſponderet, omnes fuerant admirati: *& ſuſtinuiſti propter nomen meum, & non defeciſti*: Cujus inſignis erat prudentia in dignoſcendis iis, qui ſe dicebant Apoſtolos, ab iis, qui vere Apoſtoli erant: *tentaſti eos, qui ſe dicunt Apoſtolos eſſe, & non ſunt*; & fer- *Apoc. 2. 2.* *Ibidem.*

fervens zelus in impiis exterminandis; *quia non potes ſuſtinere malos:* Epiſcopus, inquam, huic ſimilis, qui deinceps aliquid ex prima charitate remiſit, videbaturne ſubiturus omne pondus iræ Dei ita, ut acerbiſſimas haſce redargutiones mereretur? Opus erat meminiſſe, ex quo excidiſſet ſtatu: *Memento unde excideris*; hortari, ut ageret pœnitentiam, *age pœnitentiam*, ac primorum operum excitationem ſuſciperet: *Prima opera fac.* Opuſne erat illi minas intentare, ac dicere, niſi id feciſſet, ſe quamprimum venturum ad illum, eique præparatam jam coronam ablaturum? *Sin autem, venio ad te, & movebo candelabrum tuum.* Meum non eſt Dei mentem ſcrutari, atque eas rationes excutere, propter quas tanta cum ſeveritate in hunc Epiſcopum animadvertit. Verum ſi relaxatio fervoris, quo Deum antea coluerat, graviſſimas has promeruit objurgationes: quibus verbis nos aliquando corripiet, ſi receſſimus a felici fervoris ſtatu, in quo olim eramus? *Idem.*

Dolor, quo affici debemus, eo quod prior pietatis fervor intepuit.

Quonam abierunt tot præclari ſenſus, quos olim fovebam? Promiſeram olim me ſumma officii fide omnia adimpleturum munera, ac ſanctiorem, melioremque vitam ducturum; adeo vanitatum hujus mundi tædio eram affectus. Quo autem hæc abiit pietas? Ubi eſt fervor ille, quo primis converſionis meæ annis flagrabam? Guſtabam Deum; leviſſimum quodlibet ſcelus perhorreſcebam; terribiles Religionis noſtræ veritates mihi metum incutiebant; hodie vero me minime tangunt; verum numquid hodie minus terribiles ſunt? Peccatum numquid minus malum eſt? Deus hic, qui in ſingulos dies recentibus nos cumulat bonis, eſt minus amabilis? mereturne, ut minus fideliter ſibi ſerviatur? Ubi ea pax, ea interior voluptas, quę in pietatis exercitiis perfundebat? Quiſnam eſt eorum, quæ toties bene a me propoſita fuerunt, effectus. Ubi fructus promiſſionum mearum? Heu! fortaſſe ex his omnibus nihil mihi reliquum eſt, quam triſtis memoria, quæ ſolum prodeſſe poteſt, ut intelligam, quam longe ab eo receſſerim ſtatu, in quo eſſe deberem, & quam terribilem rationem redditurus ſum Deo ob tot gratias, quibus abuſus ſum, ob tot talenta, quæ inutilia otiari ſum paſſus, ob tantum temporis ſpatium, quod perdidi? Illud vero uberiores elicere debet lacrymas, quod cum decem, ac viginti annos in via Domini ambulaverim, fortaſſe erit occaſio primorum temporum pietatem optandi, ac me beatum vocandi, ſi tunc eo, quo olim, fervore accenſus eſſem, cum ſtadium currere tantum incipiebam. *P. Croiſet Tomo primo Receſſus Spiritualis.*

Modicum in Dei cultu fervorem nos habere teſtamur.

Quænam nos urget ſollicitudo, ut in terrenis negotiis optatum finem aſſequamur, ut ſuſceptum munus cum laude perficiamus, ut Principis gratiam aucupemur? at eademne ſollicitudine urgemur, ut Deum colamus? Quoties ſervi Dei qualitas cedit qualitati hominis, vel toga ſit clarus, vel ſago? Quoties mundi hujus placita efficiunt, ut Chriſtiani hominis negligantur officia? Quilibet ſua habet conſilia, quilibet fines ſuos: dicendum eſt ſane exiguo in pretio haberi tanti Regis gratiam, quandoquidem tanta cum ignavia eidem ſervitur. *Idem.*

Tepor cauſa eſt quod in perfectionis via non progredimur.

Quam celeriter ad perfectionem anima fervens feſtinat? Amor Creatarum rerum nos ſolummodo fatigat, aggravat, detinet. Toto vitæ ſpatio in via perfectionis repimus, & elangueſcimus, ac mirabitur quiſpiam ſi nimis ſero pervenimus, ſi quotidie novis laboribus objicimur? Æterna hæc auditur querela, nullos progreſſus fieri; & bone Deus, quos ornatus exerimus, ut progrediamur? Quænam eſt ſollicitudo noſtra; quæ ſunt conſtantiæ noſtræ argumenta? Sexcentæ commentitiæ nos morantur difficultates, ſexcenta phantaſmata animum auferunt; timemus aliquem nobis quotidie inimicum eſſe vincendum, aliquod onus grave gerendum, aliquem novum obicem ſuperandum; plurimi etiam non audent viam ſuſcipere, veriti, ne quando veſtigia ſua relegere teneantur. Vide Magdalenam generoſæ animæ, & cordis divino amore ſuccenſi verum exemplar. Quænam ſancta impatientia non ciet in illa deſiderium Jeſum Chriſtum poſt reſurrectionem videndi? Numquid illa deliberat, utrum viam ingredi debeat eum quæſitura? Creditne illa ut pleræque animæ tepidæ, ſe illum ſemper ſatis cito inventuram? Tota requirebatur Legis auctoritas ad moderandum ardorem illius; reverentia, qua Sabbathi diem colebat, illius feſtinantem zelum inhibuit; ita tamen ut mora votorum ardorem magis, magiſque ſuccenderet. *Idem.*

Fervoris bona.

Cœli via numquam nimis arcta invenitur, cum gratia cor ipſum dilatat; numquam Dei lex nimis dura videtur, cum Dominus unctione ſecreta jugum ſuum leve efficit, & jucundum. Qua dulcedine perfunditur anima in fervoribus ſuis! quænam eſt illius in pietate perſeverantia! quam immutabilis tranquillitas! quænam lacrymæ ſuaviores, quam quæ ad Crucifixi pedes effunduntur, ubi purior, ac jucundior voluptas, quam in exquiſitiſſimis mundi conviviis percipitur? In omnibus pietatis exercitiis regula ſervatur, Religionis difficillima quælibet officia nullo ſtant impendio, nihil tam arduum eſt, quod propter Deum magno animo non ſuſcipiatur. Comes, humiles, ſuaves, pii, officioſi, omnia ſumus, cum ſumus ferventes; ubi veritates fidei noſtræ alte nobis animo inſederunt, nonniſi in devotionis exercitationibus veram nanciſcimur lætitiam, inanes ſæculi nugas faſtidimus, profana, ineptaque ſolatia, quæ mundi ſectatores tanta ſollicitudine inquirunt, contemnimus. *P. Croiſet, Tomo 2. Conſiderationum Spiritualium.*

Religioſo tepido primus fervor eſt repetendus.

Quæ olim promiſimus, repetamus, ut primus in nobis fervor reviviſcat. Quæ fuit nobis lætitia, cum repente noſmet tamquam Loth, de prophana regione in terram ſanctam translatos conſpicimus? Tunc cognovimus mundum hunc non aliud eſſe, quam figuram, & figuram prætereuntem; quidquid ibi allicere poteſt, quidquid magnum eſt, oculis noſtris evanuit, ac ſancta impatientia cum eodem omnino fœdus perfrigendi correptis nimis diuturnus probationis annus videbatur. Difficultates tunc nobis evaneſcebant; quidquid moleſtum erat, facile videbatur, ac ſatis erat ſermonem de mortificationibus accidere, ut illas amplecteremur. Quonam egregii ſenſus illi abierunt? Numquid Religio ſpiritum immutavit, vel nos immutavimus? O parum conſtantes Galatæ, quis vos faſcinavit, ac in errorem induxit, ut veritati rebelles fieretis? Adeo bene currebatis, quiſnam currentes remorari potuit? Num mundus? At nonne illum abdicaſtis? Num occaſio? at illamne requirere debebatis? Numquid infirmitas? at nonne ſatis vos confirmabat gratia? Eſtiſne, dicam etenim, adeo ab omni ſenſu alieni, ut cum ſpiritu incœperitis, in carnem deſinatis? *O inſenſati Galatæ. Auctor Actionum Chriſtianarum, de Renovatione votorum.* *Ad Galat.*

Malum Religioſi tepidi.

Fervor, ac pietas priorum annorum optatur; quo igitur evaſeunt omnia illa ſpiritualia ſubſidia, omnes abundantes gratiæ, quarum diligens ratio vobis erit reddenda? Quinam fructus tot Communionum, Miſſarumque, vel celebratarum, vel auditarum? Si autem adeo valida auxilia inutilia fuerunt, quid futurum eſt? Quid! frequentes preces, bona opera, quæ omne tempus occuparunt; Regulæ, ſtatuſque ſuſcepti auſteritates; ſpiritus ſubmiſſio, perpetua obedientia, cujus minimis etiam actibus ſexcenta cœleſtia munera mundi hujus homines promeruiſſent; hæc igitur omnia facta ſunt Religioſo viro inutilia, qui ſatis ſe meliorem nequaquam evaſiſſe cognoſcit, quia frigide officiis ſuis perfunctus eſt, neque adniſus eſt, ut in virtutis via progrederetur. Quod ſi tantum adlaboravit, quantum alii, hoc eſt oſcitanter, ſine fervore, ſine perfectionis deſiderio, ideoque ſine merito, & fructu; nomine tenus, ac tunica Religioſus eſt, ſed ignavus, & iners. Quid autem reſpondere poterit Domino auſtero, ex ſervis ſuis rationem repoſcenti talentorum, quæ tradidit illis; ac ſevere in eum animadvertenti, qui ex credito ſibi talento nullum quæſtum perceperit? *Pater Croiſet, in Conſiderationibus Spiritualibus.*

Religioſus tepidus ſub vitæ exitum ſe nullum adeptum fuiſſe meritum inveniet.

Viri divitiarum nihil invenerunt in manibus ſuis. Undenam fit, ut qui uberem adeo terram, omniumque fructuum genere affluentem incolunt, egeant? Undenam fit, ut qui meritis, & ſanctitate divites adeo videntur, ſæpe inanes ſibi manus eſſe conſpiciant? *Dormierunt ſomnum ſuum.* Confidunt in ſtatus ſui ſanctitate, quia ejuſdem officia ferventer obire adnitantur. Putant ſe omnia feciſſe, ubi recentem contraxerunt plura præſtandi obligationem. Omnem ferme vitam in ſopore ducunt, qui ſomnus dici poteſt, ſine ulla conſideratione, ſine attentione, ac vigilantia: ſed quam triſte eſt nunc a ſomno excitari, cum agendi tempus non eſt! Religionem fervore, & conſtantia repleti ingrediuntur. Quæ ſollicitudo, bone Deus, primis illis menſibus, quæ conſcientiæ religio? Numquid Deus, cui tanta fide tunc famulabantur, meretur ut minori cum ardore poſt aliquot annos ſibi ſerviatur. *Idem.*

Fervor non

Putandum non eſt, fervorem æque ſemper in cor-

BIBLIOTECA CENTRAL

ſemper viget, eoque intepeſcente omnia fiunt intolerabilia.

corde ſervari poſſe. Hic calor eſt, qui ut ſanctus ſit, atque divinus, ſuos tamen, ut ita dicam, acceſſus habet, ac receſſus, ac ut plurimum tepet potius, quam ferveat. Cum hanc patitur imminutionem, cor, quod illam experitur, tanto ſæpe afficitur tædio, ac languore, ut nulla ſufficere poſſit experientia, nulla conſtantia, ac ſapientia, ut ſubſiſtere valeat; ſtatim namque in iis omnibus, quæ antea leviſſima videbantur, pondus invenit non ferendum. Si ergo Religioſus, qui hoc tepore, hac nimi dejectione obrutus eſt, vi, ac lumine careat, ut ſeipſum tueatur, & regat, certiſſime conſtat, ipſum non multo poſt regulas, ac munera ſua eo loco habiturum, quo antea minime conſueverat. Tunc omnia illi accidunt moleſta, ac acerba; omnia eum lædunt, & vexant; omnia illi diſplicent, ac nauſeam creant. Cum cordis ſiccitas, atque ariditas omnem procul inde ſuavitatem, & ſolatium ejecerint, ad infelicem ſeſe redactum videt neceſſitatem vanas, alienaſque voluptates emendicandi. *Liber cui titulus: Entretiens de l'Abbé Jeam, & du Pretre Eugene.*

Ferventium exempla tepidos inflammare debent.

Hodie quoque inveniuntur homines in Dei cultu ferventes, qui operibus ſuis palam oſtendunt ſe mundum minime ſequi, niſi quatenus urbanitas, charitas, neceſſitas, & vitæ hujus commoda poſtulant, & illum, ſi olim ab ipſis amabatur, nunc non amplius amari; homines, qui ſomno minus concedunt temporis, quam natura petat; qui, ut Sanctus Ambroſius inquit, omnibus profanis uſibus vitæ emoriuntur; qui denique, licet ad unguem omnia expleant ſtatus, ac religionis ſuæ munera, ſe tamen nihil ſatis pro Deo, ac ſalute ſua operari arbitrantur. Hi ſunt, quos vobis ad imitandum debetis proponere. Poſthac nobis occinite, quod vivendo, quemadmodum vivitis, ſemipagani, ac ſemichriſtiani, modo ferventes, modo frigidi, modo procul ab Ægypto, modo murmurantes in deſerto, vos tandem per Domini miſericordiam promiſſa tellure perfruituros: hæc vos decipit confidentia. Quæ illuſio! *Ex Dictionario Morali, Tomo 5.*

Rationes, quæ Chriſtianos inflammare debent, ut Deo ferventer inſerviant.

Numquid fervor deeſſe poteſt cogitantibus vobis Deum eſſe colendum, animam ſervandam, terribiles hoſtes vincendos, graviſſimum judicium ſubeundum, infernum evitandum, & lucrandum Paradiſum? Quæ objecta! quæ fervoris cauſæ! Vobis colendus eſt Deus, eique ſatisfaciendum; ipſe plurima vobis largitus eſt, plurima a vobis exigit, num aliquid vobis prætermittendum, ut illi placeatis; Anima veſtra vobis ſervanda eſt; hoc magnum eſt, unicumque negotium; quid vobis intentatum relinquendum eſt, ut illam ſervetis? Vobis terribiles, vigileſque hoſtes ſunt expugnandi: nonne illi excidium veſtrum impenſius, quam vos ſalutem veſtram inquirunt? Cur ergo illi tanto ardore interitum veſtrum petunt, vos vero parum adeo ſolliciti, vel potius negligentes eſtis de ſalute veſtra? Judicium vobis metuendum eſt; proximum eſt, & ſeveriſſimum erit, ejuſque effectus maxime terribiles ſunt; numquid ulla, ut voſmet ad illud diſponatis, diligentia nimia eſſe poteſt? Vobis infernus vitandus eſt; quælibet pœna, quantacumque illa ſit, levis vobis videri debet, ſi a tanto vos eripiat infortunio. Paradiſus vobis lucrandus eſt, labores omnes leves videri debent, qui ad tantum boni aſſequendum impenduntur. *Pater Nepveu, Tomo 4. Chriſtianarum Conſiderationum.*

Senſus, doloreſque animæ tepidæ in ipſo mortis articulo.

Spiritus ſemper ex cordis infirmitatibus infirmatur, anima in Dei cultu ignava non pollet multo lumine; facile ſecum diſpenſat in minutis officiis, vita eſt veluti catena quædam, ac textura exiguorum criminum, quæ ſine ulla religione patrantur; ſed cum mortis inſtat hora, diſſipantur nubes, omiſſiones illæ non videntur amplius levia peccata, defectus non reputantur, ultra tamquam ſimplices imperfectiones, eorumque gravitas non amplius infirmitatis verbo imminuitur. Quis dolor eo quod tanta extiterit in Deo ſerviendo acedia? Hæc anima tepida tunc ſibi repræſentat ingentem confeſſionum numerum omni fructu carentium, ac inutilium communionum multitudinem; reſpicit hos virtutis actus mancos, & debiles, eo quod illis ſemper comes aderat acedia, & languor, qui omnia bonorum operum merita abſumpſit, quis tunc mœror, quæ triſtitia? *P. Croiſet Tomo 2. Receſſus.*

Ejuſdem argumenti continuatio.

O Deus! Quam gravis dolor, ne dicam, deſperatio ad Supremi Judicis tribunal accedere cum eo nomine, ac titulo, cujus nullum adimpletum fuerit officium, cujus munera omnia fuerint neglecta! Chriſtianus cum moribus prorſus Ethnicis; Religioſus cum ſtudiis prorſus ſæcularibus; doctor Legis, qui eam non ſervaverit; animarum director in perfectionis via, qui omni prorſus perfectione, & pietate caruerit; quomodo hi omnes ſub ſtadii finem, ac eo momento, a quo pendet æternitas, tanto dolore non obruentur? *Idem.*

Tepiditas in Religioſis omni fere caret medicina.

Si tantopere metuenda tepiditas eſt, quid de Religioſi hominis inconſtantia dicendum? Affirmare non vereor, perrarum eſſe, eum, qui ſeſe Deo Religioſa profeſſione, ac ſtatui devoverit, & qui ita infelix fuerit, ut habituali peccato Deum dereliquerit, in perfectionis viam iterum ingredi: etenim præterquamquod peccatum illius cum multo ſit majus, majorem etiam ingratitudinem continet, minus ille dignus eſt, cui Deus novas conferat gratias poſtquam prioribus, quibus fuerat cumulatus, abuſus eſt; docet experientia, Religioſum fere numquam ad Deum reverti ulla ex iis cauſis, quæ ſæpe efficiunt, ut ſæculi hujus homines peccati vincula infringant. Et profecto donec in mundo ſumus, modo bonus liber, quem fortuito legimus, ædificans ſermo, qui per occaſionem auditur, ſolemnis feſtivitas, quæ nobis in mentem revocat noſtræ Religionis myſteria, ſæpe ſomnum noſtrum excutiunt. Fortunæ mutatio, inopinata calamitas, ejus, cui unice fidebamus, infidelitas, omnes amaritudines illæ, quibus Dominus per miſericordiam ſuam voluptates noſtras inſpergit, totidem rationes ſunt, quibus utitur Deus, ut nos ad ſe redire compellat; ſed religioſus, qui quotidie de Deo verba audit fieri, nulla re umquam movetur, &c. *Abbas de Monmorel, Sermone pro Dominica 4. poſt Pentecoſten.*

Anima tepida quodammodo pejus ſe habet, quam ſi lethalis peccati labe eſſet infecta.

Multum quidem metuendus eſt animæ ſtatus in mortali peccato; attamen ex ipſius Jeſu Chriſti ſententia ſtatus tepiditatis quodammodo pejor eſt, quam peccati. Utinam, inquit Angelus Apocalypſios, calidus, aut frigidus eſſes, ſed quoniam tepidus es, incipiam te evomere ex ore meo, tamquam cibum fatuum, & nauſeantem, quem cor meum pati nequit, & quem evomere cogor. Quid autem? Filius Dei nequiſſimos etiam peccatores non perhorruit; omnes in corde ipſius veniæ ſuorum ſcelerum fontem inveniunt, & nihilominus Salvator hic tepidam animam perhorreſcit? Et anima tepida in Jeſu Chriſti corde non invenit eum aditum, & eos amoris ſenſus, quos ſæpe ibi peccatores inveniunt? Licet homo graviſſimis addictus fuerit iniquitatibus, licet teterrima quævis peccata commiſerit, licet difficilis ſit ejuſdem converſio, ejus tamen ſalus non eſt deſperanda. Cum ipſe ſua norit crimina, facile eorum odio affici poteſt, ac ea deteſtari. Exhibeantur illi deſerte æternorum ſuppliciorum gravitas, atque diuturnitas; de morte, deque divinorum judiciorum ſeveritate ſermo apud illum inſtituatur; terribilium harum veritatum imago, quæ novitate ſua obſtupefaciunt, ac vi ſua concutiunt animam, quæ numquam fortaſſe ad eas adjecerat animum, parum animam tepidam movet. Hæc omnia, alioquin præſentiſſima pharmaca, illi ſunt, inutilia: tepiditas lenta febris eſt, ut ita dicam, quæ in aliquod temporis ſpatium durat, ſed quę tandem mortem producit. *P. Croiſet, Receſſus tomo ſecundo.*

Anima tepida ſua non cognoſcit peccata & quælibet remedia illi ſunt inutilia.

Cum peccata, quæ ab anima tepida perpetrantur, non ſint ex illis teterrimis graviſſimiſque peccatis, quæ conſcientiis, quantumvis modice Religioſis, horrorem injiciunt; cumque ut plurimum ſint, & etiam cum nonnullis bonis operibus externis conjuncta, facile fugiunt mentem illius, qui in tumultu verſatur, itaut mali ſui magnitudinem non intelligens, minimum adlaboret, ut neceſſariam eidem afferat medicinam. Cæterum illi, qui in hoc ſtatu poſitus eſt, omnia fiunt inter inutilia: Preces, exhortationes, lectiones, meditationes, Sacramenta, nihil illi proſunt, ſeu quod exiguus fructus, quem inde hactenus hauſit, illum faſtidiat, ſeu quod his omnibus medicamentis aſſuetus, hæc nullum in ipſo effectum obtineant. Centies verba fieri audiit de præcipuis Religionis noſtræ veritatibus, at ſemper fruſtra: centies ille de iiſdem apud alios verba fecit, ac occalluit. Hę veritates, quæ tantam ad movendos, & convertendos animos virtutem habent, nullam amplius in ipſum vim poſſunt efficere. *Idem.*

Tepidus ſe non putat tepidum.

Ut ex periculoſo ſtatu emergamus, cognoſcere opus eſt ſtatus ejuſdem periculum, & nos in eodem verſari: quod profecto anima tepida ignorat. Si peccator graviſſimis abditus eſt flagitiis, non ita

operoſum eſt, ut periculum, in quo eſt, cognoſcar; non deſunt illi felicia momenta, quibus aliquo gratiæ radio coruſcante tot animæ ſuæ deformitates agnoſcit, ut malum ſuum, obortis ultro lacrymis, defleat; & hæc adeo ſalutaris cognitio, & confeſſio converſionem illius minus difficilem præbent. Sed anima tepida numquam ſe tepidam putat; & dicere poſſumus, ex quo aliquis ſe tepidum novit, jam tepidum eſſe deſinere. Sed in fervore tantum tepidæ vitæ mala deteguntur; & hoc adeo difficilem facit animæ tepidæ pœnitentiam: qua enim ratione perſuadebis, eam in hoc ſtatu reperiri, quandoquidem cæçitas primus eſt tepiditatis effectus? *Idem.*

Tepidi Caracter,

Quemadmodum anima ſenſim tantummodo intepeſcit, ita paulatim cum vitio init familiaritatem; ſuis aſſueſcit defectibus; nihil in hoc ſtatu eam lædit, & nihil ſibi cavet. Decidit in teporem, quin ne unum quidem ex ſuis pietatis exercitiis omittat, tepiditas ſemper ortum ducit ex imperfectionibus, quæ ſenſim in hæc irrepunt exercitia; ac inanis virtutis ſpecies realium defectuum ſibi aufert intuitum; quod plurimum confert, ut hoc malum fere incurabile fiat. Viſi ſunt, Sanctus Bonaventura inquit, nequiſſimi peccatores ex ſuis emergere ſceleribus, ac ſinceram agere pœnitentiam; at anima tepida languorem ſuum abjicere fere numquam viſa eſt. Quapropter Sanctus Bernardus ait, longe minus operoſum eſſe hominem e ſæculo licet nequiſſimum convertere, quam religioſum tepidum ad priſtinum fervorem revocare. *Idem.*

Angores animæ tepidæ in mortis articulo.

Quinam ſunt animæ tepidæ angores paucis ante mortem momentis? Solæ exprobrationes, quibus illam redarguit Deus, & quibus ſeipſam objurgat, ſunt præcox infernus. Cum veritatibus Religionis imbuta ſit, immo aliquod temporis ſpatium in Dei cultu tranſegerit, in mentem primos revocat annos, quibus propter vitæ ſuæ integritatem in Dei cultu ſuaviſſima perfundebatur voluptate; ſibimet ipſi repræſentat dies illos fervoris, ac zeli, quibus omnes cœli viæ faciles ſibi videbantur, & ſupernaturali illuſtrata lumine omnium creaturarum nihilum in tanta luce cognoſcit. Quærit illa ex ſemet, cur in hoc ſtatu felici non perſeveraverit; & ſciſcitatur cauſam, cur faſtidio fuerit affecta cultus Dei; & relaxationis ſuæ ſcrutatur originem, neque aliam nanciſcitur, niſi pravam voluntatem ſuam, turpiſſimamque ignaviam. At quinam tunc ſenſus illius, quænam in ſemetipſam iracundia, ubi vitæ ſuæ flagitia conſiderat? Satis Deum noverat, ut judicare poſſet illum cor ſuum, ſuamque venerationem mereri; ei vero tanto cum tædio, ac ignavia obſecutam fuiſſe, ei ex dimidio tantum ſui cultum præſtitiſſe, quis dolor! quæ pœnitentia! *Idem.*

Quomodo Deus exprobrare poteſt Religioſum tepidum,

Inter tot fulgentia lumina, quæ te erudire debuerunt, oblita es, inquit Deus animæ religioſæ in tepiditate viventi, oblita es, inquam mihi alia de te fuiſſe conſilia, cum te ad Religionem vocavi. Putabam fore ut grata ob honorem, quo a me afficiebaris, omne ſtudium, operamque conferres, ut ſanctitate vitæ gloriam meam inquireres, putabam fore ut non oblita patrum tuorum, eorum ſpiritu animata, eodemque zelo ſuccenſa in te ignem foveres, ac mox illum in alios effunderes, ut illos mea charitate inflammares. Hoc ex fide tua præſtolabar; hoc mihi propoſueram te ad Religionis ſtatum accerſens. Putabam fore ut tibi cordi eſſet gloria mea; cumque te evocaſſem, ut illam latius extenderem, a temet initium duceres, ferventem vitam agens, quæ aliorum charitatem excederet; ſimilis illis, qui te præceſſerunt, & quos tibi propoſui in exemplum, pro me ſtare velles, ſæcularium tepiditatem impugnares, ac ardoris tui flamma eorum fervorem ſuccederes. Sed a patrum tuorum virtute degenerans, quam cum illis ſimilitudinem præfers! Hæccine ergo a gratitudine tua expectabam? *Hæccine reddis?* Hæccine rependis tot gratiis, quibus per me cumulata fuiſti? Hoc remiſſum vitæ genus, quod ducis, eſſe ne debet fructus tot laborum, ac tot curarum effectus? Repete primum illud tempus, quo viviſti illuſtrata luminibus, quorum beneficio mundum fugiſti, atque fallaces ejuſdem illecebras fefelliſti, ut me ſe-

Ad Heb. 10. quereris: *Rememoramini priſtinos dies.* Reminiſcere, quid conſilii cœperis futurum ut æterna fide mihi adhęreres; Recordare primos illos fervoris annos, quibus cum parata eſſes, ut omnia pro me faceres, ſubireſque, nihil tibi arduum videbatur: memento votorum tuorum, quibus ad perfectionis acquiſitionem vehementiſſimæ anhelabas, quocumque tandem pretio fuiſſet acquirenda. Quam te a temetipſa diverſam invenies, & quam ægre quod es cum eo, quod fuiſti, conciliabis? *Sermo Manuſcriptus.*

Tepidi hominis deſcriptio.

Sanctus Bernardus in imagine, quam ad vivum expreſſam reliquit, vitæ languentis, atque remiſſæ, infinita propemodum enumerat mala, in quæ certiſſime ſemper hic vitæ languor adducit. Quam terribilis eſt ſtatus iſte, inquit ille, & quam horrida peccatorum in uno congeries? Inertia, quæ eget aculeo, ut ad currendum in via virtutis excitetur; puſillanimitas, quæ in virtutis exercitatione ſtatim animos dejicit; acedia, quæ ſuave, ac leve Domini jugum amarum facit; infirmitas voluntaria, quæ ſtatim fatigatur; inſana mentis diſſipatio, jugis effuſio cordis, cogitationes terrenæ, converſatio tepida, inepta, nugatoria, languens, colloquia omni prorſus prudentia, & circumſpectione carentia, preces ſine attentione, lectiones ſine conſideratione, ac proficiendi cupiditate, ſecretum ſibimet ſatisfaciendi deſiderium, quam inferni metus non amplius fere coercet; voluntas, quæ plura proponit, & nihil exequitur; valida in bonum propenſio, quæ ſemper inutilis effecta eſt vel adſpectu commentitiæ difficultatis, quæ admittitur ultro, ut aliqua relaxationis cauſa prætexi queat, vel affectu aliquo, qui excœcat, ac rapit; vel inconſtantia, quæ diſtrahit, & diſſipat, vel voluptate, quæ blanditur, vel fallaci illecebra, quæ ſeducit, & fallit, vel ignava quadam indulgentia, quæ dominatur, ac renidet. *Sermo Manuſcriptus.*

Hæc mentis evagatio, quæ omnem tollit attentionem, qua nobiſmetipſis invigilare debemus; hic ſpiritus, qui parum obſequitur Deo, & creaturas tantopere conſectantur; uti Deo vacuus, ita ſeipſo plenus, qui raro de Deo cogitat, qui raro propter Deum operatur, qui mundum diligit, qui ſolitudinem fugit, qui orationis exercitium negligit, qui nullam fere ſibi vim facit, qui in perfectionis ſuæ cura langueſcit, qui ſacra ſe reficit communione ſine fructu, qui peccata ſua confitetur ſine emendatione, qui pietatis exercitia perſolvit ſine ſpiritu, qui actiones omnes ſine ordine, ac regula operatur. Hæc omnia, ac tot alia, quæ neceſſario ſtatum hunc conſequuntur, nonne juſtiſſimæ cauſæ ſunt, quæ Deum cogunt, ut tepidam animam rejiciat, & derelinquat? *Idem.*

Periculoſus tepidorum ſtatus.

Quid ſentiendum (Auditores cariſſimi) de imperfectis Chriſtianis, qui cum propter ſpecioſum hoc nomen cum ſpiritu fervoris operari teneantur, quemadmodum magnus Apoſtolus jubet, ſibi religioni minime vertunt tepide, vapideque vivere; qui putant, ſe omnino ſatisfeciſſe Deo, quia flagitioſam vitam non vivunt amplius; & ſatis ſe Chriſtianos eſſe, quia graviſſimis non inquinantur ſceleribus; qui boni ſunt, quia non ſunt omnino mali, qui nulli munerum ſuorum dęſunt, quia ea, quæ ſunt magis neceſſaria, perſolvunt; qui Dei amici ſunt, quia ejuſdem non ſunt aperti inimici. Quid ſentiendum inquam de Chriſtianis hujuſmodi, niſi vel jam in peccato eſſe, vel non multo poſt in eodem futuros? *Sermo Manuſcriptus.*

Diſcrimen inter juſtos ferventes, ac imperfectos, languidam vitam ducentes.

Duæ occurrunt in Scripturis diverſæ loquendi rationes ad utrumque ſtatum indigitandum. Via juſtorum, Sapiens ait, ſimilis eſt Soli, qui oritur, & lumine, atque calore creſcit uſque in perfectum diem; quo magis progrediuntur, eo magis in virtute procedunt, quia, Sanctus Bernardus ait, numquam ſe prorſus officio ſuo ſatisfeciſſe putant, & numquam ſatis dicunt; Sed via imperfectorum ſimilis eſt veſpertino lumini, quod ſingulis momentis decreſcit, ac deſinit tandem in tantam obſcuritatem, ut in ſingulos greſſus ceſpitetur, & quin cadendi periculum agnoſcatur, in illud decidatur. Heu quam infelix ſtatus eſt vita remiſſa, ac tepida! nam vel ſtatus eſt peccati, vel ſignum, quod e peccato nondum emerſimus, vel præſagium non multo poſt nos in peccatum caſuros. *Idem.*

Niſi Peccatores ſimus inſignes nolmet conſiderare debemus utrum tepidi ſimus.

Si vita tua ita frugi eſt, ut hominum approbationem mereatur, ſatiſne fervens eſt, ut perfecte Deo ſit accepta? Nolles ſcelus admittere, per quod jacturam ejuſdem gratiæ ſubires; at quid magnum pro ejuſdem gloria conaris? Quomodo iis pietatis exercitiis defungeris, quæ tu tibimetipſi præſcripſiſti? Quam multis ab hinc annis virtutem comparaſti? Quam adhibes curam, ut eos defectus effugias, qui tibi leves videntur? Quem affectum mortificaſti? Quem in perfectione progreſſum feciſti? Nonne verum eſt, te ſemper in eodem ſtatu permanere?

BIBLIOTECA CENTRAL UANL

re? Hoc autem unum nonne tibi terrorem debet injicere? *P. Valois, Epiſtola 5. de Receſſu.*

Quinam fuerit Apoſtolorum fervor, cum egrederentur de Cœnaculo, ubi acceperant Spiritum Sanctum.

Quinam fuit exitus, ac fructus receſſus quo Apoſtoli in Cœnaculum ſe receperunt? Ibi Spiritum Sanctum acceperunt, atque cum Spiritu Sancto incredibilem fervorem, inflammatum zelum, heroicam virtutem. Eo momento, quo ſuper capita ſua viderunt mirabiles illas igneas linguas, Sanctus Gregorius ait, in cordibus eorum ardentiſſime erga Deum charitatis flamma ſuccenſa eſt; quæ ita illos inflammavit, ut ſtatim inde egrederentur mundum totum igni ſuo inflammaturi? Non cogitarunt amplius, Sanctus Bernardus ait, fugam, latebras, tenebras: palam prædicare incœperunt illius divinitatem, cujus innocentiam paulo ante defendere auſi non fuerant; & Sanctus Petrus, qui ad ancillæ vocem trepidaverat, imperterritus deinde coram Regibus, ac Tyrannis apparuit. *Idem.*

Neceſſitas, quæ in Religioſo ſtatu invenitur ſæpe teporis eſt cauſa.

Inde Religioſus oſcitanter ſua munera adimplet, quod ſtudia ſua iis opponuntur, quæ ab ipſo efflagitat Deus; ingenium illius nequit ſeſe huic obedientiæ ſubmittere, natura ejus renuit jugum, quod velit, nolit, ferendum eſt; hoc ipſo momento diſcedendum eſt; hæc illum celeritas torquet: differenda eſt diſceſſio; hoc illum angit: ea, quæ præ manibus habet, relinquenda ſunt, hoc illi diſplicet, atque parere detrectat: oculos continere debet; hæc etiam modeſtia illi accidit gravis: *Abbas Trapenſis in explicatione Regularum Sancti Benedicti. Tomo primo.*

Mala tepidorum.

In hoc teporis ſtatu, ſine ulla religione periculoſas occaſiones adimus; nihil boni facimus niſi ex animi noſtri libidine; quibuſdam pietatis officiis ex mera tantum conſuetudine fungimur; & dummodo ſervata externa quadam religionis ſpecie eorum effugimus probra, quorum illis intereſt invigilare, non laboramus, utrum placeamus Deo, & nihil ferme operamur, quin diſpliceamus eidem. Facile in omnia peccatorum venialium genera labimur ſcientes, atque volentes: tædium, & nauſea omnibus pietatis exercitiis interſunt, quæ omittere nobis integrum non eſt. Secreto pios homines odimus, atque averſamur, eorum quippe virtus moleſta cenſura eſt, cum imperfectis conſueſcere gaudemus, eorum quippe facta noſtram vivendi rationem probare videntur: Et pro omnis infelicitatis cumulo, fallacem nobis concinnamus conſcientiam, cujus præſidio, qui alioquin frequens ad Sacramenta accedit, & nonnulla opera bona facit, ſecretas alit ſimultates, venenatas invidias, affectus periculoſos, & noxios. *P. Croiſet. Tomo 2. Receſſuum.*

Quomodo ſenſim in Dei cultu tepeſcimus.

Qui videret, quanam alacritate noſtra peragamus officia, Deumque colamus, quibuſdam fervoris noſtri momentis, nonne diceret, virtutem hanc ſolidam eſſe, ac numquam defecturam? fidem ſervi, qui adeo fideliter omnia ſua munera adimplet, immutabilem fore, & ardorem hunc numquam iri imminutum? Sed tædet vivere ſemper ſub oculis Parentis Optimi; ſtatim ac libertatem noſtram unice amamus, ſenſim tepeſcimus; cumque gratiæ motus non ſit amplius adeo vehemens, frigeſcit charitas, & corde ſenſim in vitia labente, hæc vivendi ratio faſtidium creat, cupiditas eo magis creſcit, quo magis gratiæ lumina imminuuntur; atque pietatis afficimur tædio. Verum quid inde evenit? Evenit, ut qui ſemel guſtavit Deum, qui vere virtutem coluit, & ab illa receſſit, numquam non nequiſſimus fiat. Filius prodigus non deſerit patris ſui domum, niſi ut in longe ſepoſitam regionem concedat: *Abiit in regionem longinquam*; & raro accidit, ut bis virtute præditus aliquis evadit. *Idem. Tomo 2 Conſiderationum.*

Luc. 19.

Cum a Deo quis recedit, pejor fit quam antea.

Proh Deus! quam periculoſum eſt, ut te in æternum amittat, qui a te recedit poſtquam aliquandiu te coluit! Objecta magis terribilia non afficiunt oculos, qui illa intueri conſueverunt. Devotus, qui flagitioſus effectus eſt, nullam fere amplius reſurgendi ſpem habet; terribilibus veritatibus, boniſque exemplis non movetur. Hoc in ſtatu ſecretum fovemus odium in illos, qui teſtes fuere, vel conſcii gratiarum, quibus divinitus cumulati fuimus, & eorum, quæ Patri Miſericordiarum debemus. Eorum præſentia nequit non excitare ſtimulos noſtros; pati non poſſumus, quod id cogitare cogamur, quod fuimus, cum non ſumus amplius id, quod eſſe deberemus. Noſmet obſtupefacere quærimus, atque diſtrahi cupimus, cum ſuſceptam cauſam damnare tenemur. Verum ſopor iſte diuturnus non eſt, immo in ipſa etiam vita nonnumquam interrumpitur; in morte vero quinam erunt ſenſus illius, qui hoc pacto Deum deſeruerit? Tunc ille obluctari conabitur, & ſuſceptam cauſam mordicus tueri? Utrum præferet? Tunc pietati Chriſtianæ honos adhibebitur. Sed qui Deum conſulto dereliquerit, ullamne confidentiæ cauſam in hoc coacto honore nanciſcetur? *Idem.*

Sine fervore ſatis fieri nequit omnibus iis, quæ petit Deus ab inſervientibus ſibi.

Quænam intercedit ſimilitudo inter hunc languorem, & hanc relaxationem, quam in pleriſque fidelibus invenimus, & ardentem zelum, animatamque charitatem, quam in iis, Domine, requiris, qui tibi famulantur, ſine qua omnino non poſſunt eam tibi præſtare ſervitutem, quæ teipſo ſit digna? Quot enim officia ex iis requiruntur, qui ſecundum Evangelicas leges vitam velint inſtituere, ac ſumma fide tua mandata adimplere? Opus eſt, ut tibi rationem reddant cordis ſui, mentis, rationis, imaginationis, omnium animæ facultatum, ſenſuum omnium, totius denique interioris hominis, atque exterioris; quam igitur curam, quam vigilantiam, quam ſollicitudinem præſeferre debent, ut tanto huic muneri ſatisfaciant? At quomodo illi ſine fervore ſatisfacere poſſunt? Numquid negligenter, & oſcitanter illud obeuntes iis ſatisfaciunt officiis tanti Domini ſervituti inhærentibus? *Idem.*

Fervor debet eſſe conſtans.

Neque perfunctorius, ſed conſtans fervor eſſe debet; hæc enim ingenii inæqualitas, hæc jugis inconſtantia, quæ ardentiſſimum quemlibet fervorem in ſuſpicionem vocat; Hæc animi dejectio, quæ in ſummum diſcrimen virtutem adducit; hæc pietatis faſtidia, hæ recidivæ, hæ ſpecies apoſtaſiæ a devotione, quæ ſæpe ſaluti æque funeſtæ ſunt, ac quæ ab ipſa fiunt Religione, omnes iſtæ deplorabiles viciſſitudines triſtes ſunt effectus virtutis, ac ſuperficialis fervoris, qui amore proprio fovetur. *Idem.*

Ignavia ut plurimum cauſa eſt, ut pietas remittatur.

Virtus nonniſi validis conatibus poteſt acquiri, difficilis enim eſt, atque ut illam acquiratur, opus eſt, ſupra noſmetipſos attolli; at niſi diligentiſſime adnitamur, nos prohibet ignavia, quæ inertes efficit in ſuſcipiendo, lentos in exequendo, ac infirmos in perficiendo. Hoc ex vitiis omnibus maxime naturale eſt, & vulgatum; corpus enim nos aggravat, & ad ſenſuum objecta nos detrahit. Verum eſt, nos ſpiritu, ratione & gratia ſuſtineri; ſed naturæ pondere nos deprimente, ſepe noſmetipſos dejicimus, niſi diligentia, & vigor adſint, quibus noſmet ſuſtineamus. Inertes homines, ignavi, ac negligentes naturali ingenio ſuo vim facere nequeunt; cumque laborem effugiant, intra vite communis orbem ſubſiſtere malunt. *Dialogi Spirituales P. Surin. Tomo 2.*

Quomodo in teporem decidimus.

Non deſunt, qui cum fervore vitam devotam amplexi, ac initio ſtatim in via ſanctitatis progredientes, deinde ad priſtinum morem, ac mundi conſuetudinem rediere. Non deſunt Religioſi, qui cum ſe omnino Deo devoviſſent, ac in ipſis ſuæ converſionis primordiis mira pollicerentur, brevi priſtinum viſi ſunt fervorem remittere, ac in eum redire ſtatum, in quo prorſus a ſe alii fiunt. Quænam, amabo vos, eſt tantæ hujus mutationis cauſa? Hæc nempe, quod donec gratia, divinumque lumen illos ſanctitatis imaginibus detinebant, facile, & cum voluptate in via Domini ambulabant: ſed ex quo novum vivendi genus ingreſſi ſunt, fervorem amiſerunt, humanis ſe capi voluptatibus paſſi ſunt, quæ illos ab exacta regulæ obſervantia amoverunt. Eorum conſcientia, quæ tenera erat, ac delicata, paulatim in levibus noxis occalluit; quædam erroris placita ſenſim eorum animos illapſa ibi divinorum luminum, quibus illuſtrabatur, locum occuparunt. Sibi quaſdam urbanitatis leges, & indulgentiæ concinnarunt officia, quorum auctoritatem prætexentes eam detrectarunt obedientiam, quam antea Spiritus Sancti afflatibus exhibebant. Natura in ipſis jus recepit ſuum, eoſque de ſummo ſtatu, ad quem illos extulerat gratia, dejiciens, ad priſtinum ſtatum reduxit. Rerum ſupernaturalium ideę obſcurę factæ ſunt, & confuſæ. Identidem per intervalla eos ad ſe revocat Deus, eiſque excellentiam ejus perfectionis oſtendit, quam reliquerunt; ſed voluntas alligata eſt, neque ſatis virium habet, ut ſua vincula infringat. *Idem.*

SUPPLEMENTUM.

TEpor origo eſt plurimarum cautionum, quibus Fideles utuntur adhuc, ubi de Cultu Dei ſermo eſt. Plerique hodierna die adeo languidam ducunt vitam in muneribus ſuis obeundis, ut incerti ſint, utrum Deo, an Mundo velint deſervire. Tanta ſuppetit dubitandi ratio quas illi partes ſequantur, ut divinari nequeat vel quid cogitent, vel quid ſint. Diſcipulus, qui Præceptoris ſui doctrinam nullo habet in diſcrimine, eſtne verus diſcipulus! Miles æque paratus ut pareat, & a fide deſiſcat, fideliſne miles haberi poteſt? Subditus, qui Principis ſui gloriam negligit, numquid zelotes eſt? Chriſtianus ergo, qui neuter eſſe vellet Deum inter; & dæmonem, hiccine eſt pro vero chriſtiano habendus? Attamen nimis crebro in omnibus ſtatibus, omnibuſque vitæ conditionibus nutantes hos intuemur fideles, qui ſimul conciliare vellent duos dominos adeo irreconciliabiles, & qui arbitrantur, ſe poſſe ad Deum pertinere, quin Dęmoni bellum indicant. Vellemus ſuavem vitam ducere, quin noſmet inutili fervore torqueamus. Nollemus quidem peccare, ſed negotium nobis faceſſit ſpiritualis quorumdam ambitio, qui numquam voti compotes ſunt, niſi in dies ſingulos propius ad apicem perfectionis accedunt. Nobis conſilium non eſt, ita incerti hi fideles loquuntur, aſſequendi Franciſcorum, vel Thereſiarum ſanctitatem; nobis ſtat, dies noſtros in honeſta libertate tranſigere, quin nobis crucem figant minuta hæc omnia, quorum obſervantia vitam noſtram jugibus curis repleret; quin ad ſublimem hanc contendamus ſanctitatem, quæ tot vigilias, & labores exquirit. In hoc devotionis ſyſtemate, quis non videt ad vivum deſcriptam eorum pſeudo Prophetarum Baal imaginem, quibus Elias Propheta exprobrabat, quod in utramque partem claudicarent: *Ut quid claudicatis in duas partes?* Quam metuendum eſt, ut nos qui incerti ſumus utri noſmet devoveamus, mundone an Deo, qui in terribili ambiguitate poſiti utrum illi placere, an diſplicere velimus, in mortalis hujus vitæ exitu tandem audiamus horribile verbum illud, quod noſtra erga ipſum merita rependet Deus; *Neſcio vos.* Semper dubitaſtis, num mihi ſerviretis, necne; & ego pariter *neſcio vos*, Abite, & alium vobis Dominum quærite. *Auctor recens.*

Tepor in Dei ſervitute ſenſim Dei timorem extinguit.

Perniocioſiſſimus teporis, ac negligentiæ effectus eſt jugulare in anima religioſi hujus timoris motus, qui eſt initium ſapientiæ; qua veritate nihil apertius eſt. Religionis noſtræ lumina ignorare nos minime ſinunt, leviſſimas quaslibet noxas diſplicere Deo, & ſi nobis verus ineſſet eidem diſplicendi timor, numquid hæc crimina evitare negligeremus? Noſtra in illis committendis audacia quid aliud eſt, niſi animę noſtræ rebellio timoris hujus jugum excutere incipientis? Alius negligentis teporis hujus effectus eſt, imminuere peccati horrorem, quem in nobis ciet chriſtiana educatio. Leviſſimæ quælibet noxæ ſemper neceſſitudinem quamdam habent cum iniquitate, ac tepor nos in illis detinet. Cum illas nobis licere volumus, & cum illis conſueſcimus, cum ipſa etiam familiaritatem quamdam induimus. Hæc autem periculoſa familiaritas paulatim diſſipat horrorem, quo ſcelus proſequebamur. Animæ oculi vitii deformitati aſſueſcunt, non ſecus atque oculi corporis ſenſibilium objectorum deformitati. *Sermo quintus Accademiæ anni* 1701.

In ſtatu teporis noſter erga Deum amor ſenſim frigeſcit, donec prorſus extinguatur.

Cum in miſero tepore hoc, in hac exiguarum rerum negligentia verſamur; ſacer ignis, quem divinus amor accendebat in nobis, ſenſim tepeſcit, & hic effectus negligentiæ noſtræ eo facilius intelligitur, quo magis detinet animam in tepore, qui jugiter reſiſtit ferventibus impreſſionibus charitatis. En quomodo incipit delere in nobis maxime ſolida pietatis fundamenta. Dei timor infirmatus, vitii horror imminutus, ignis Charitatis defervens; quænam hæc eſſe poteſt cordis affectio ad cupiditates ſuas infringendas; quænam major inveniri poteſt animæ in vitium ruentis diſpoſitio? *Ibidem.*

Fideles omnes tenentur novum hominem induere, hoc eſt Dei Filium in omnibus imitari. Galat. 2.

S. Paulus Apoſtolus Epheſiis ſuadet, ut novum hominem induant ad evitandum teporem, in quem facile ruimus ubi agitur de pietate. Novus hic homo, quo indui nos jubet Apoſtolus, homo eſt ſpiritualis; atque interior, homo innocens, homo recens per baptiſmi lavacrum regeneratus. Ipſum Jeſum Chriſtum in nobis exhibere debemus morum puritate, & vitæ innocentia, ita ut quilibet noſtrum dicere poſſit cum Apoſtolo, *vivo ego jam non ego: vivit vero in me Chriſtus.* Nemo fidelis eſt, qui non debeat in perſona ſua divinum hunc prototypum referre; nemo eſt, qui non debeat ſeſe conformem exhibere imagini Salvatoris; & ſicut hic ſanctitas eſt per eſſentiam, nemo eſt qui ſanctitatem hanc non debeat imitari. *P. Croiſet in Aſceticis Exercitationibus Tom.* 5.

Nihil negligimus cum de mundi bonis agitur, & cum agitur de ſalute contemnimus omnia.

Noſtra in ſalutis negotio negligentia infidelitas eſt, quæ nos coram Deo efficit eo nocentiores, quo infrequentius in ſæculi negotiis modica ſpernimus. Concipimuſne aliquam fortunæ ſpem, ambitioſa, vel cupida fovemus conſilia? tunc votorum noſtrorum vehementia omnem attentionis noſtræ ſedulitatem excitat. Qua cura amovemus omnia, quæ nobis eſſe poſſunt impedimento! quæ in rebus minimis ſolertia, ubi aliquid cœptis noſtris conferre poſſe videntur? quæ animi præſentia in ſuperandis omnibus difficultatibus, quæ paſſim occurrunt! Sollicitudo, labor, jugis applicatio, ſubjectio, nullis hæc omnia ſtant ſumptibus, dummodo bene vertat. Si contingit, ut votorum finem aſſequamur, hoc non minimum voluptatis incrementum eſt, proſperum negotiorum noſtrorum exitum noſtris tantum debere laboribus. Sin e contra ſpes noſtræ falluntur, hæc nobis ſemper conſolatio eſt, nihil a nobis fuiſſe prætermiſſum. Facile eſt videre, quid gignere valeat in nobis tantum ſollicitudinis, inde vero tantum negligentiæ. Bonum aliquod tanto inquirimus ardore; quanto illius poſſidendi deſiderio tenemur; & ſummo cum rubore fateri debemus, ſalutis negotio longe minus nos affici, quam profanis cupiditatibus. Hinc fit, ut has quidem tanto ardore conſectemur, illud vero frigide, & oſcitanter quæramus. Hinc etiam fit, ut minimæ etiam negligentiæ noſtræ æque flagitioſæ ſunt, ac periculoſæ, ſupponunt etiam in nobis teporem, & quamdam etiam contemptus ſpeciem pro noſtra ſalute. *Sermo quintus Accademiæ* 1701.

Ad teporē evitandum noſmet ferventes ad Dei cultum excitare debemus.

Principia quælibet promittunt omnia; primi greſſus ſemper fiunt ſtrenue; ſed poſtmodum intepeſcimus, atque ſubſiſtimus. Eadem objecta ſemper revocanda ſunt, eædemque cauſæ, propter quas ſtadium ingreſſi ſumus, ut curſum noſtrum ſequamur. Nihil facilius fatigatur, quam fervor in via perfectionis. Corporis pondus, ut ita dicam, fatigat ſpiritum; aſſiduitas laboris animæ ſoporem parit. Generoſe certatur, ſed cum aſſidue vigilandum eſt, ne deprehendamur ab inimico non dormiente, magnum adeſt periculum, ne fatigemur. Oportet igitur indeſinenter inſtaurari ſpiritu, & in ſingula fere momenta dicere, *Dixi nunc cæpi.* Hoc ipſo temporis momento inſtauro conſilium meum quo tuum eſſe volo. Iterum incipere volo memet ſervitio tuo devovere fervore recenti. Sine interiori hac renovatione hic devotionis ſpiritus quamprimum atteritur, ac tandem in ſpiritualem lethargum inciditur, unde nequeunt amplius emergere. *P. Croiſet in Exercitationibus Aſceticis Tomo* 5.

Pœnæ quas in Dei cultu ferimus ex tepore noſtro proficiſcuntur.

Si conferre voluerimus omnia bona, quæ oriuntur ex adhæſione, & fervore in Dei cultu cum turbis, ac tyrannide cupiditatum, cum anxietatibus, & ægritudinibus, quæ ſunt pars ignavarum, tepidarumque animarum, inveniemus hunc eſſe fontem veramque cauſam noſtrorum dolorum atque ariditatum. Humiliter fateamur præteritas infidelitates noſtras nos hactenus privaſſe ſingularibus gratiis, quæ ferventibus tantummodo conferuntur. Ne petamus a Deo inaudita illa beneficia, qualia Deus olim conceſſit tribus Diſcipulis ſuis: & quæ virtutem ſuavem, facilemque reddunt. Ardenter flagitemus, ut educat nos ex hoc teporis ſtatu, quo jugum illius amarum efficitur, & ab eo petamus gratiam illi ſemper cum fideli conſtantia deſerviendi, quę nullam patitur mutationem. *P. Croiſet in Aſceticis Exercitationibus.*

Cui comparanda ſit anima tepida, & quomodo diſplicet Deo.

Si negligens anima nondum in grave ſcelus aliquod incidit, pauliſper expectate, & lapſum ejus videbitis. Jam ab unico vitæ filo pendet, quod leviſſimus motus poteſt infringere, & quod unicam ſcintillam charitatis habet leviſſimo ſtatu extinguendam. Lampas eſt fumigans, & claritatem jamjam morientem emittens. Lazarus eſt languens, quamprimum morietur. Haud ita moreretur hæc anima ęgrotans, niſi Dei Filius recederet, & vellet ſemper illius pati languores, atque faſtidia. Sed nonne æquum eſt Deum tandem affici tædio eorum, quos tædet illius? Numquid æternum Deus in hoc ſuam gloriam conſtituet, ut faciat ingratos? Numquid minus movetur contemptu, quam odio? Numquid eorum, quos diligimus, negligentia minus nobis gravis eſt, quam iracundia? Numquid frigus, atque tædium minora cordi vulnera infligunt, quam graviſſimæ contumeliæ? *Sermo primus Accademiæ Abbatis Mongin. Anni* 1701.

Quid tepido minitetur Deus in

Tepidæ, & negligentes animæ ſi adhuc de ſtatu veſtro dubitatis: dubitationes veſtræ illuſtrabuntur, eaſque Deus ipſe vobis explicabit. Quoniam neque fri-

BIBLIOTECA CENTRAL

Apocalypſi, & falſa ejus prudentia. *Apoc.* 3.

frigidæ eſtis, neque calidæ, inquit Dominus, ſed quia tepidæ eſtis, rejiciam vos, & evomam ex ore meo. Si vos eſtis frigida, & ſenſu carentia corda, veſtra ſenſuum carentia poſſet me ad miſerationem flectere; miſeri pereuntes ſunt miſericordia mea, quam ultione digniores. Sed novi opera veſtra; vos neque eſtis ex illis, qui diligunt me, neque ex illis, qui me oderunt. Neque miſericordiam meremini, neque amorem meum. Velletis ſimul & ſaluti veſtræ, & veſtris cupiditatibus proſpicere; & ſecuritatem cum incuria conjungere. In hoc fortaſſe prudentiores eſtis illis, qui palam damnantur, ſed nihilo iis fideliores. In hoc tepidæ animæ tædio, numquid gratias omnes ab illa Deus amovebit? Et Dominus inutilis ſervi negligentia fatigatus auferetne ab illo omnia talenta? Myſteria ſunt, & abyſſus non citra periculum inveſtiganda: Dubia ſunt non ſine terrore illuſtranda. *Ex eodem ſermone.*

Quot pericula ignavis animabus pertimeſcenda.

Generoſis animabus, quarum in reſiſtendo fides ſemper conſtitit, reſervata eſt gloria ex præliis adeo gravibus, & periculoſis referenda, qualia nobis communis ſalutis noſtræ inimicus intentat: ſimiles ſunt ſcopulo inter fluctus immoto. Nil eas turbat; ſuper lapidem, qui Jeſus Chriſtus eſt, inſiſtentes in finem uſque divinæ immobilitatis erunt participes. Ignavas autem animas quæ cum inimicos percuſſere fœdus, & quæ jugibus deliquiis, omne robur ſuum attriverunt, nulla ſunt mala, quæ non maneant. Tentationum ventus illas proſternet; iniquitatum ſuarum pondus illas detrahet, de ſceleribus in ſcelera volutabuntur. Illecebra vero, quę illis cognitionem ſtatus ſui auferebat, ceſſante, perditæ, omni abjecta ſpe, ſeſe cum ſtupore, & horrore in ima abyſſi parte intuentes, quærent ex ſemetipſis, qua illuc deſcenderint, & malum malorum omnium graviſſimum licet certum, licet præſens, erit propriis ipſarum oculis prodigium incomprehenſibile. *Sermo alter Accademiæ anni* 1701.

Oblectatio, in qua vivunt ob aſſertam ſecuritatē.

Quid terribilius eo ſtatu, qui ſenſim propiores nos facit ſupremo malo, quod nobis aufert ſcelerum horrorem, quod audaciorem efficit voluntatem ad illa committenda, ac præparat cor, ut illis adhæreſcat? Statu, in quo ſine religione ulla peccatis ſe mancipant homines; illa confitentur, quin ipſos eorum pœniteat, & in quo ſperantes ſe poſſe, ubi voluerint, convertere dies, annoſque traducunt, quin velint? Talis eſt diſpoſitio imperfectorum hominum, vel ut melius dicam horum cordium ſemicorruptorum indeſinenter inter legem ac diſpenſationem hærentium, ac inter majora, minoraque Præcepta diſtinguentium, conantium quamdam cum Deo pactionis ſpeciem inire, & eo quod in quibuſdam magni momenti rebus obediunt, jus ſibi eſſe in rebus minoris momenti eidem diſplicendi arbitrantium. Status ſæpe magis deſperatus, quam nequiſſimorum peccatorum, & in quo peccator longius abeſt a ſalute, quam ſi ſtatim flagitioſiſſimum vivendi genus eſſet ingreſſus. *Ex Sermone* 3. *Accademiæ anni* 1701.

Enormia tantum evitare peccata & minora negligere eſt abrenuntiare perfectioni quam Salvator requirit.

Fingi nequit ſtatus magis terribils, quam ſtatus animæ, cui ſatis eſt enormia evitare peccata; quia maximum vitium eſt, Deum frigide amare; & ſi illum frigide amatis, nonne in nefario illo teporis ſtatu verſamini, quem Deus abominatur, ac rejicit? Tepor infelix, in quo homo ſe ipſum reſpiciens tamquam immotum in ſtatu ſuo, ſenſim inde in ſingulos greſſus decidit, ac tandem ſe ipſum invenit in funeſta morte peccati, cum interim ſibi blanditur, ſe vivere gratiæ! Et profecto leves negligere noxas, & magna dumtaxat evitare flagitia, nonne hoc eſt eſſe nocentem, quandoquidem hoc eſt idem ac abdicare omnem perfectionis curam, & palam detrectare obedientiam Salvatori mundi, qui nobis in Evangelio dixit: *Eſtote perfecti ſicut Pater veſter cœleſtis perfectus eſt?* proponens nobis Deum ipſum tamquam exemplar ut recentia ſemper ad imitandum in hoc perfectionis prototypo nacti hoc maxime neceſſitatis ſtudio non fatigemur. *Sermo tertius Accademiæ anni* 1701.

Matth. 5.

Quid expectare poteſt anima negligens, niſi Deum erga ipſam uſurum eodem modo quo ipſa utitur erga illum.

Deus vobiſcum eodem utetur modo, quo vos erga illum utimini. Arctatis cor veſtrum erga illum; arctabit ille erga vos viſcera charitatis, & negligentia veſtra, quæ tepefecit amorem, quo olim Deum perſequabimini, tepefaciet quoque amorem, quo vos ille proſequitur. Quemadmodum vos illi nonniſi cum exceptione mancipatis, ille ſe vobis non amplius effuſe ſeſe communicabit. Ea tantum evitatis ſcelera, quæ vos omnino perdere poſſunt, criminoſa oblectamini incuria, quin vel unum proferre pedem velitis: ille vobis eas tantum gratias concedet, quæ abſolute quidem ſalvare vos poſſunt, cum quibus tamen certe peribitis. Gratias, quæ animam ab omni affectione expeditam potenter excitarent ad bonum, ſed quę pares non eſſent movendo animam veſtram ſexcentis, noxiiſque vinculis impeditam. Gratias, quæ nonniſi modicum lumen afferentes intellectui veſtro, affectuum caligine offuſa, ottenebrato, & nihil fere foventes cor veſtrum frigefactum, & quodammodo gelu adſcriptum per charitatis extinctionem, non efficient, ut in vobis ulla germinet virtus, voſque impares relinquent bonorum operum fructibus producendis. *Sermo tertius Accademiæ anni* 1701.

Ferventis eſt animæ non ſervare ſolum præcepta verum etiam conſilia.

Si homo effuſis divini erga ſe amoris liberalitatibus, quantumvis parum, gratiam rependeret, non ſolum illius pareret imperiis, verum etiam ejus conſilia ſequeretur. Fervens cultor, præceptum illius quidem obedientiæ ſufficeret, zelo non item. Diligentiſſimus videretur in ſimpliciſſimis æque ac in graviſſimis officiis, illorum quidem facilitate confirmatus, horum vero magnitudine excitus. Sed quid expectandum eſt ab homine parum grato? Sub magnorum præceptorum pondere ingemit, & minutas legis obſervantias contemnit, nimis quidem infirmus ut priorious illis defungatur; nimis vero negligens, ut poſteriora diligenter obeat, & ſemper injuſtus, quia omnem non adimplet juſtitiam. *Sermo quartus Accademiæ anni* 1701.

Quid expectare poteſt anima negligens, niſi quod, & ipſa viciſſim negligatur a Deo.

Quam pœnam ſibi expectare debet anima tepida, & quodammodo ſopita in ignavia ſua? Negligentia fuit crimen illius, negligentia erit etiam illius pœna. Deus illi, ut ita dicam, gravis eſt; hæc quoque Deo viciſſim gravis erit. Hæc anima, quæ non tam longe abeſt a Deo, ut lethali frigore confecta ſit, neque ſatis prope, ut ſanctis ardoribus illius incaleſcat, non experitur neque utiles peccati exprobrationes, neque jucunda virtutis teſtimonia. In hoc ſtatu defectus, atque languoris non agnoſcitur amplius, immo neque illa quidem ſe amplius agnoſcit. Quomodo ſe ipſam habet cum Sponſo ſuo? Numquid incidet in vitium, an jam inciditne in illud? Quam prope eſt, ut Dei ſui jacturam faciat, qui tot habet dubitandi rationes, utrum illam jam fecerit. *Idem.*

Fidelis tepidus credit, ſe Deo ſimul & mundo ſervire poſſe.

Deus ſervos ignavos peti nequit; & contumeliam facit illius magnitudini, qui hæret, cum oſtendere debet ſe illius cultui eſſe devotum. Apage ab illo ſervos Domini ſui inſignia fallentia geſtantes, ex quibus non agnoſcitur Dominus, cui famulantur. Quo jure Dei bonitas queri poteſt de ſervis hujuſmodi? Tepidus Chriſtianus vulgo animum nequit inducere, ut hoc teneat medium adeo moleſtum, poſtquam recepit magna divinæ miſericordiæ argumenta, & tot licet adeo manifeſta divinæ in ſe bonitatis beneficia fuerit expertus; infidelis eſt, & quod admirabilius eſt, pudet ipſum talem videri. Facit id quod palam condemnat: nihil agit, ut Deo placeat, licet illi perſuaſum ſit, ferventer eidem eſſe ſerviendum. Æque otioſus, ac eſſet, ſi nihil, vel ſaltem parum illi debere crederet facere nequit quo minus ſe ipſum incuſet. *Pater la Peſſe.*

Anima tepida non ſecus ac corpus ægrum eſt veluti inter mortem & vitam.

De languore animæ loqui poſſumus, ſicuti de corporis languore loqui conſuevimus. Cum videmus aliquem in neſcio quam infirmitatem inquietam, moroſamque lapſum quamvis nullo adhuc laboret malo, quod detegi poſſit, conjectura aſſequimur, quin fallamur, illum in gravem aliquem morbum eſſe inciſurum. Virium jactura, tædium quod patitur difficultas, quam in agendo experitur, certiſſimum ſunt periculoſæ febris præſagium, quæ non multo poſt ſubſecutura eſt. Hic ſtatus languoris non eſt naturalis; mirum in modum vires atterit, ac impedit corporis munia: morbus, mors etiam fortaſſe non longe abeſt. Animæ languor ſimillimos habet effectus: cum anima aliquandiu medium hoc paſſa eſt, quod adnititur invenire inter bonum, & malum, videlicet inter vitam, & mortem; nequit diu in hoc dubio ſtatu ſubſiſtere, neceſſario labitur; quia non guſtat amplius eſcam, quæ eſt animarum alimonia. Totus illius ignis paullatim extinguitur, omnes illius vires intercidunt, & poſtquam diu incerta fuit, & nutans, vis quælibet, quam ipſa ſibi debet inferre, illam proſternit. Minimæ difficultates obruunt illam, & jam impar eſt convaleſcendo, primamque vim iterum acquirendo, niſi divina miſericordia illi non communia præſtet ſubſidia, ſine quibus in magno verſatur intereundi periculo. *Idem.*

Re-

Deſcriptio relaxationis in vita religioſa.

Relaxatio hæc minime fit palam profeſſionem ſuam abdicando, ſed remiſſius agendo, & obeundo oſcitantius vitæ religioſæ munera, & ad languentis, ac naturalis vitæ conſuetudinem redeundo. Sine ulla religione adhibentur modificationes, ac temperamenta, quæ amor proprius ſuggerit; oblivioni dantur ferventes rationes, quæ efficiebant, ut cum voluptate quiſque amplecteretur mortificationes difficillime, & maxime humiliantes. Cum non ſint amplius in ſpiritu magna illa fidei principia, quibus pietatis fervor alebatur, oblectantur homines audientes ea quæ de novo accidunt, & in ſingulos ferme dies munus, ſedemque mutantes; reddentes, & recipientes inutiles viſitationes; cum ſæculo, vel ſecum colloquentes de rebus, atque adinventionibus ab arbitrium confictis; legentes, ac ſtudia ſua inſtituentes ſecundum libidinem ſuam: ac tandem, quin a regula deficiant, & ab iis, quæ in religione potiſſimum ſunt obſervanda recedant, ducentes vitam prorſus naturalem, quamvis illi qui minus illuminati ſunt illam irreprehenſibilem judicent: *P. Surinus Tomo tertio Dialogorum Spiritualium.*

Quam periculoſum ſit in perfectionis via animum deſpondere.

Cavete Chriſtiani, ne animos deſpondeatis, ac ne tædio afficiamini, ubi conſideratis magnas difficultates, quæ in via Cœleſti occurrunt. Sperate in miſericordia Dei qui vos ad regnum ſuum non vocaret, niſi opem vobis laturus eſſet, ut illuc ingrediamini. Ne timeatis hanc ingredi arctam viam, quæ vobis videtur inhoſpita. Deliberandum non eſt, ac eſt tranſeundum. Si magna eſt pœna, merces minor non eſt. Si hoſtes, qui vos perſequuntur, ſunt potentes; qui decertat pro vobis, non minus eſt potens. Cogitate alios omnes omnium ætatum, & ſexuum perveniſſe ad regnum per hanc viām. Legite eorum veſtigia, & certi eſtote, vos quoque illuc non ſecus ac ipſi perventuros. Mortales erant fragiles, infirmi, & nihil invenerunt, quod fieri non poſſet; quia non in ſe; ſed in Deo confidebant. Quod illi cœleſti gratia adjuti fecerunt, cur tu licet infirmus, hoc ipſum aſſequi nequis hac eadem gratia ſuffultus? Projice te in ſinum Dei, inquit Auguſtinus, & ne timeas, non deerit ille verbo ſuo. Duo tantum petit ex te; alterum ut in miſericordia illius omnem tuam confidentiam conſtituas, alterum ut conſtanter ſervitutem illius, ſalutemque tuam cæteris quibuſcumque rebus anteferas. Hæc duo ſunt media ad Patriam optatiſſimam ſine difficultate perveniendi. *Cardin. Bellarminus in Opuſculis.*

Chriſtianus tepidus vellet quidem ad perfectionem pervenire, tamen quin aliquem laborem perferret.

Quo in loco haberes hominem, qui a te plurimis eſſet beneficiis affectus, & cui manum præſtitiſſes ſexcentis in occaſionibus, ut ad honores eveheretur, qui tamen in paupertatis ſuæ ſqualore permaneret, eo quod noluerit operam ſuam impendere, ut tuæ erga ipſum benevolentiæ opitularetur? Illum ſibimetipſi procul dubio derelinqueres tuo illum patrocinio indignum exiſtimans. Simili ratione cogitandum eſt de ignavis his, tepidiſque animabus, quæ tantum abeſt, quod ſint de ſua perfectione ſollicitæ, ut ſemper incertæ, nutanteſque ſint, & quin ex lethargico ſopore hoc ſe ſe excutiant, volunt potius in pulvere morari, quam vel leviuſculum ſuſtinere laborem, ut ad virtutem progrediantur: Et quid a Deo expectare debet anima quæ tot beneficiis affecta, tot ſanctis inſpirationibus afflata, ut in dies magis ad perfectionem contendat, non ſolum illas inutiles reddidit; verum etiam mordicus terræ inhæret quin Deo gratias agat, ejuſque favoribus utatur in perfectionis via profectura? *P. la Peſſe, & recens Auctor.*

Tepidus cogitans ſe eſſe in via bona eſt impenetrabilis gratiæ Dei.

Quænam ratio animam tepidam movere poteſt? Quæ veritas in eam aditum invenire? Aliquidne poteſt eripere illam, ex hoc funeſto otii, & inertiæ ſtatu, in quo complacet ſibi? Hoc unum dici poteſt, illam videlicet in frigus mortale lapſuram. Eſto quidem fidelis in hoc ſtatu adeo triſti per intervalla quædam bona opera efficiat, ſed quem inde fructum, ipſum collecturum eſſe putatis? Hunc nempe: hæc bona opera illi tantum perſuadebunt, ſibi mundam eſſe conſcientiam, nihilque ſibi de ſtatu præſenti eſſe immutandum. Divinis officiis interfui, dicere poteſt, dum alii ſe ſe ad vitulos aureos conferrent; eleemoſynam pro mearum facultatum modulo erogavi. Hæc omnia adſtruent illi etiam magnum ſuæ virtutis conceptum, & quo magis ille cogitat parum hoc bonorum operum, eo magis in incuria, & ingrati erga Deum animi vitio occalleſcit. Omnia hæc opera bona non proderunt niſi ad teporem illius alendum, atque ideo concluſus, ut ita dicam, in centro ſuo putabit ſibi nequaquam amplectendam eſſe altiorem perfectionem ratus ſe jam aſſecutum eſſe ſublimiſſimum illius apicem per exteriora pietatis officia, quæ quin illum ad majora promoveant, ſemper in eadem incuria confirmant. *Recens Auctor.*

Quam juſta ſit nauſea, quam Deus erga tepidam animam teſtatur.

Quam æqua eſt, Domine nauſea illa, qua te affici teſtaris ab anima, quæ pœnitentia duci videtur, quod adhæreat tibi, quæ non niſi oſcitanter, & incurioſe tibi famulatur, quæ nihil agit, niſi quod omnino neceſſarium eſt, ne omnino gratiam qua illam dignatus es, impudenter diſſociet, atque diſcindat; verbo, quæ oſtendit ſe tuæ ſervitutis tædere? Sed quam miſera eſt anima ita affecta? Non vult omnino a te recedere; ſed hoc languore confecta diu ne poteſt ſuam tueri innocentiam? Fierine poteſt, quominus brevi te deſerat? Tunc vero gratiæ omnes, quibus illum prævenisti, erunt ipſi infelicitatis incrementum, eo quod iiſdem nequiter fuerit abuſa. Per gratiarum ſuarum abuſum effectam omni prorſus miſeratione indignam numquid eam ex hoc miſerrimo ſtatu erues? Potes quidem hoc, Domine, nihil enim tua eſt miſericordia potentius. Sed quotuſquiſque ad te reverti videtur? Reditus ad cognitam, perfectamque virtutém, unum eſt ex illis gratiæ miraculis, quæ operatur Deus, ubi vult, & de quibus deſperare non licet; ſed in quibus confidere pleniſſimum eſſet temeritatis; quia peccator perquamraro id agit, quæ ad illa promerenda ſunt opus. Minitaris animæ tepidæ futurum, ut illam evomere incipias; hoc eſt, te aliquantulum ferre ejus teporem, & te ægre adduci, ut tuus erga illam amor intepeſcat. Hac tua bonitate ad priſtinum fervorem meum excitandum uti volo, tibi in æternum hæſurus. *P. Segneri in Meditationibus.*

Quid faciendum ſit, cum fervorem noſtrum imminui cognoſcimus.

Ex quo ſenties fervorem tuum intepeſcere, conſcientiam tuam non admodum religioni ſibi vertere noxas quaſdam, & levibus criminibus te non ita facile commoveri: omnia tibi ſunt metuenda. Plerumque per ihas ruinas hoſtis aggreditur arcem. Tunc itera fervorem tuum, tuaſque pietatis exercitationes. Statim adi conſcientiæ tuæ directorem, interiorem animæ ſtatum illi pande: novum aliquod pœnitentiæ genus aſſume, & ne ceſſes quotidie peculiari prece aliqua Deum fatigare, ut tibi perſeverantiæ donum concedat. *P. Croiſet in Exercitationibus Aſceticis.*

Tepidus ſemper putat ſe in via ſalutis eſſe.

Devoti mortales, quamvis in Dei charitate mirum in modum intepuerint, credunt tamen, ſe eſſe in via ſalutis. Quemadmodum tepida quodammodo calorem ſimul, & frigus complectitur; putant ſibi licere efficere quamdam boni, malique mixtionem, quæ ſuam vitæ hujus requiem non turbat, neque illis in altera ſpem eripit beatæ immortalitatis. Tamen languentium harum animarum tepor verus ſopor eſt & lethargia periculoſa: atque in hoc medio commentitio plerumque magis abſunt a Deo, quam ſi mortali frigore premerentur. Hæc ſimplex eſt Spiritus Sancti propoſitio in Apocalypſi: *Neque frigidus es, neque calidus, utinam frigidus eſſes.* Non quod infirmæ virtutis tepor magis Deum offendat, quam ſceleris frigus, ſed quia circumſtantiæ, & effectus teporis nonnumquam animæ ſunt funeſtiora, quam criminis. *P. la Peſſe.*

Oportet eſſe conſtantes in praxi, ſi juges in curſus inimicorum ſalutis noſtræ cupimus evitare.

Cum ſalutis noſtræ inimici jugiter omnes artes exerceant, ut teporem, & laxitatem in animas noſtras injiciant, & in viis Domini non procedere, ſit cedere retro; animabus, quæ jam aliquantulum proceſſerunt, illis etiam, quæ incipiunt non alia melior praxis eſt, dummodo generoſum illis adſit perſeverandi conſilium, quam conſtanter in bono permanere, hoc eſt, indeſinenter iis occupati, quæ poſſunt placere Deo; & ſi quando, ob urgentem aliquam neceſſitatem paululum aliquid de fervore ſuo tenentur remittere, id agere propter Deum, ut deinceps illi impenſius famulentur, ita ut numquam ex hoc boni ſupernaturalis argumento egrediantur. *Idem.*

Jugi opus de vigilantia ne in teporem incidamus.

Privatus quilibet, quævis communitas timere debet ne in laxitatem, teporemque incidat. Qui renuit jugiter adniti, ut foveat, & accendat fervorem; periculum eſt ne in hunc frigoris ſtatum illabatur, ex quo emergere arduum eſt. Eadem cura adhibenda eſt, quæ in horologii technici rotis, ne umquam deerrent, ac ſemper procedant; ſtatim ac funis jamjam cum ponderibus in imum deſcendit, iterum eſt attollendus, alioquin motus ſubſiſtit, & laxatur, & ſæpe deficit. Simili ratione in praxi

vir-

BIBLIOTECA CENTRAL UANL

virtutis, quantumvis frugi, ſanctuſque ſis, cum negligis temetipſum continere in ordine ſupernaturali, in ſpiritu interiori, in orationis, & mortificationis exercitatione, naturæ pondus ſemper deorſum tendens tandem præponderat gratiæ ac tepidus repente videtur trahi ad perquiſitionem voluptatum mundi hujus, & ſenſibilium oblectationum. Inſignes facit temporis jacturas; terreſtres, abjectoſque modos conſectatur, mundanas, & periculoſas perſequitur curioſitates; ac inde facile in graviſſima quælibet crimina ruit. *P. Surin in Dialogis Spiritualibus.*

A pietate recedere quis ſit ſpiritus judicium, ſignificat potius ingenium leve, & inconſtans.

Morum perturbatio in eo, qui cum fervore Domino famulatus eſt, fuit ne umquam magni ingenii argumentum? Hujuſmodi levitas, inconſtantia tam odioſa ubi agitur de religione; maximum eſt imbecillitatis ſpiritus argumentum. Deum, ubi illum guſtaſti, deſerere impietas eſt; ſed jocari, & ſæpe etiam in ludibrium traducere adhibitam in illius famulatu curam, atque devotionem: inſania eſt. Num virtus facta eſt minus eſſentialis, minus venerabilis; num minus virtus eſt, ex quo tepidus ille Chriſtianus non eſt amplius devotus? Num meretur Dominus, ut ſibi minus ſerviatur? Fideles illius famuli minus ſapientes ſunt, ex quo procax ille adoleſcens Deo non ultra famulatur? Terribiles illæ veritates, quæ toties illum perterruerunt; numquid vim amiſerunt ſuam? Præcepta Filii Dei, ſecundum quæ ille vitam inſtituit ſuam, minus ſancta evaſerunt ex quo ille a ſanctitate defecit? An vero ipſe etiam factus eſt prudentior, ſapientiorque poſtquam factus eſt minus religioſus legis obſervator? Hæc ipſi conſiderare debemus, ubi intuemur aliquem in Dei cultu intepuiſſe. Hæc monita ſunt a parentibus ſuggerenda filiis, ut hos contra peſſima hæc exempla præmuniant, nobiſque nil magis formidandum eſt, quam ut devotio noſtra intepeſcat. *P. Croiſet in Aſceticis Exercitationibus.*

Diſcrimen inter animam ferventem, ac tepidam in ſervitute Dei.

Advertite viros repletos conſolatione, jucundos ſemper, & hilares, ferventes ſpiritu, crebro ſuſpicientes in cœlum, & puras manus in oratione levantes, ſollicitos obſervatores conſcientiæ, & devotos ſectatores bonorum operum, quibus amabilis diſciplina eſt, & qui omnibus ſtatus ſui officiis perfunguntur. Tantum abeſt, quod Evangelii jugum grave ipſis videatur, ut ſumma cum alacritate ferant illud, & reſpicientes minus quod ab illis factum eſt, quam quod faciendum, ſeſe ad ſtadium ſuum feliciter percurrendum inflammant. Contra ſane invenire eſt homines puſillanimes, & remiſſos deficientes ſub onere virgæ, & calcaribus indigentes, quorum remiſſa lætitia puſillanimis triſtitia eſt, quorum brevis, & rara compunctio, tepida converſatio, quorum obedientia eſt ſine devotione, ſermo ſine circumſpectione, oratio ſine cordis intentione, lectio ſine ædificatione; quos denique vix gehennæ metus inhibet, vix pudor cohibet, vix frænat ratio, diſciplina coercet. Semper inter ſe diſputantes hoc ne ſit pręcepti, an illud conſilii in extrema quæque laberentur, niſi quædam pudoris, ac rationis reliquiæ eos continerent. Hi autem vitam ita ducentes, ſancte, ac pie vivere dicendi ſunt? *Dictionarium Morale.*

Fallaces animæ tepidæ ſenſus.

Fingite vobis ægrum quamcumque amaram medicinam faſtidientem. Hæc illi offertur? Solus ejuſdem adſpectus frequentem parit ſtomachi perturbationem. Urgetur, ut illam hauriat? quandiu poteſt negat; hæret aqua; & ſi mortis formido efficit, ut illam ebibat, hoc ille ægre, gravateque facit. Talis ſtatus eſt, in quo plures tepidos, de quibus loquor, verſari ſuppono. Sermones de pœnitentia, & Evangelica mortificatione illis diſplicent; vellent ab illa immunes eſſe, & nihil intentatum relinquunt, ut ſint. Nonnumquam etiam acerrime invehuntur in eos, quorum morum diſciplina ſibi nimis auſtera videtur: & quamvis fateantur generatim; ut bene ſerviatur Deo, vim ſibi eſſe inferendam, atque pluribus in rebus ſeſe mortificare oportere, putant ſibi ſexcenta levia lenimenta licere. Ille quidem ſic, ego forte non. Ita delicatus ſum; homo peccator ſum, nec ſubſiſtere in tanto labore ſine gratia multa, nec ipſam gratiam valeo promereri. Ita S. Bernardus loquentem inducit unum ex hiſce tepidis, quorum deplorat cæcitatem: quaſi gratia non eſſet gratia, & illa ſola eſſet bonorum operum merces; quaſi cum omnes in Adam peccaverimus, non omnibus confugiendum ſit ad gratiam Dei, ut bonum agant, vel quaſi aſſerta humilitas excuſatio eſſet valida ad veram inertiam probandam. *Dictionarium Morale.*

Anima tepida, quæ in primum recidit frigus, fit magis indigna miſericordia Dei.

Una ex rationibus, propter quas optaret Deus, te frigidum potius eſſe, quam tepidum, hæc eſt, quia cum lapſus tuus jam tamquam certus habeatur, ubi re ipſa cecideris, indignationem potius, quam miſericordiam ejuſdem mereberis. Qui nondum virtutem amplexus eſt, quia numquam ſatis illam cognovit, & quia illius ſuavitatem non guſtavit, minus indignus eſt, qui divinæ bonitatis experiatur effectus. *Miſericordiam Dei conſecutus ſum, quia, ſi Jeſum Chriſtum perſecutus ſum, ignorans feci in incredulitate!* Tu vero, quem Dominus vividioribus luminibus ſuis illuſtravit; tu, qui guſtaſti, quam ſuave ſit illi deſervire; qua ratione ſperabis te illius miſericordiam exoraturum, poſtquam illum dereliquiſti? Nonne æquum eſt, ut ille in nefario tuo frigore te deſerat? Ita multos videmus, qui cum peccatores eſſent Sancti facti ſunt, & pauci, qui cum eſſent juſti, poſtquam deerraverunt, iterum revertantur ad Deum. Reverſio ad Sanctitatem miraculo ſimillima videtur Apoſtolo: *Impoſſibile eſt eos, qui ſemel ſunt illuminati . . . & prolapſi ſunt, iterum renovari ad gratiam*, impoſſibile; hoc eſt, maxime difficultatis eſt, & quod infrequentiſſime uſuvenit, ut illi, quos pretioſiſſimis muneribus ſuis locupletavit Deus, &qui gratia ipſius exciderunt, ad Deum per pœnitentiam revertantur. Jure igitur mallet te frigidum eſſe: *Utinam frigidus eſſes. P. Segneri in Meditationibus ſuis Tomo tertio.*

Ad Tim. 13.

Ad Hebr. 6.

Deus non reprobat animam propter teporem, ſed tepor adducit animam ad reprobationem.

Minitatur Deus futurum ut evomat te: num videlicet te reprobaturum propter teporem tuum? Haud ita ſane. Nam quamvis miſer, & periculoſus exiſtat ſtatus iſte tuus, in quo verſaris, non eſt ſtatus damnationis, quandoquidem veniales dumtaxat in te negligentias ſupponit. Ita minitatur tibi Deus, ſe non amplius amore proſecuturum, non amplius invigilaturum tibi ea, qua conſueverat cura: *Sed quia tepidus es . . . incipiam te evomere ex ore meo.* Primum quidem non eris amplius particeps conſolationum ejus, quæ mitigent ſervitutem tuam, eamque tibi jucundam efficiant. Secundo permittet, ut tuum ſanctarum rerum faſtidium, tuaque ſæcularium voluptatum oblectatio augeantur. Denique non prohibebit, quominus in reprobum ruas ſenſum, ac cæcitatem, quæ in æternam te damnationem adducat. Per hos gradus qui te ad tuum deducunt interitum, vides, quare dicat Deus, *incipiam te evomere*. Idem quippe eſt, ac ſi diceret: incipiam, perſeverabo, & perficiam evomere te. Ne expectes, donec a Deo prorſus evomaris; paratus eſt adhuc, ut te in ſuam gratiam reſtituat. Licet te ægre patiatur; patitur tamen; tibi minas intentat, ut abſterreat, ne omnino ab illo recedas. Ini ergo generoſum conſilium ſerio adlaborandi, ut priſtinum fervorem recipias. Dicit Deus modo ſe incæpturum; ac ſemetipſum jam præparare, ut te ex ore evomat ſuo. Quamprimum tibi conſule ut & negligentię erga illum tuæ teporem amoveas, & ſuæ adverſus te effectus prętvertas. *Idem ibidem.*

Væ tepidis ſervientibus Deo.

Maledictus, qui facit opus Dei negligenter, inquit Jeremias Propheta. Non ait: Maledictus, qui renuit facere opus ſibi præſcriptum, ſed loquitur de eo tantum, qui extrinſecus ſolum eo perfungitur. Non ait, qui jugum excutit (quæ manifeſta eſſet rebellio) ſed illum ſibi fingit tanquam hominem inertem illud trahentem. Non ait illum confregiſſe vincula ſervitutis ſuæ, ſed eum reſpicit tamquam captivum, qui illius pondus ſentit, & qui eodem vellet liberari: Et propter hanc negligentiam, teporem, peſſimam cordis affectionem eum intuetur, non tamquam hominem in Dei oculis neque acceptum, neque inviſum, ſed tamquam maledictum. *Dictionarium Morale.*

Deo cum fervore ſerviendum eſt.

Deo ſervimus, & noluit Apoſtolus ſejungere noſtram ſervitutem ab infinita Domini Majeſtate, cui illam impendimus. Eſtote ferventes, dicit ille nobis; quippe Domino ſervitis; quaſi dicere voluiſſet: ſi quo major eſt Dominus, eo major eſſe debet ſervitus illa, quam exigit; cum nullus ſit Dominus cum Deo comparandus, nullus eſt fervor illi par, quo ille ſibi deſerviri meretur. Idipſum eſt, ac ſi diceret: ſi aliis dominis exteriores tantum actiones quædam ſufficiunt, neque enim dignoſcere poſſunt affectum, quo ſibi ſerviatur a famulis conductitiis: Dominus qui abditiſſimos cordium noſtrorum ſinus, ac receſſus ſcrutatur, novit quæ noſtra ſit erga ipſum affectio, & quemadmodum cupit, ut alacriter, ſibi ſerviatur, magnum a ſervientibus ſibi fervorem exquirit. *Idem.*

Gratiæ, quas concedit Deus animæ tepidæ, eam nocentiorem efficiunt.

Mallet Deus, ut ita dicam, te, ut olim, in primo

mo frigore erga ipſum verſari, quam tepide te illi deſervire. *Utinam frigidus eſſes!* Quorſum hoc? Quia non ſine dolore videt, omnia bona, quibus te cumulavit, eo evaſura, ut te nocentiorem efficiant in oculis ejus, quam antea fueras. Etenim putaſne, teporem ſtatum eſſe ſtabilem? Haud ita. Quamvis conſilium cœperis in eo permanendi; ibi in ſingula momenta nutabis; paulatim infirmitas tua creſcet, donec tandem deficias. Aqua, quæ ab igne fervens ſubducitur, quamprimum ſuum calorem amittit, ac ſenſim tepeſit ita, ut ad priſtinum redeat frigus. Hoc accidit animæ tepidæ. Primum quidem fervens erat in cultu Dei, mox paulisper ab illo receſſit; non ſtatuit amplius ſeipſam, ut olim ſub oculos ejus; non amplius illum allocuta eſt in oratione; non quæſivit illum ultra in Sacris libris; immo e contra conſectata eſt inania objecta quibus adhæſit. Ita fervor ejus ad teporem uſque evanuit; & cum eſſet tepida, mox frigida facta eſt. Quippe in via ſpiritus retrocedit, qui non procedit, & diu retrocedere nemo poteſt, quin corruat in præceps. Deus autem in anima tepida funeſtam hanc affectionem dignoſcit, ideoque teporem prorſus abominatur. *Utinam frigidus eſſes!* Nonne iſtic ad te loquitur Dominus? *Pater Segneri in Meditationibus Tomo 3.*

Quid ſit tepor, & verus ejus caracter.

Tepor ſecundum aſceticæ vitæ Magiſtros, triſtitia eſt, vel tædium rerum divinarum, propter quod gravatur anima, & paulatim omnem amittit ejus boni ſenſum, quod ex conſcientia tenetur perquirere. Complures auctores teporem cum acidiæ vitio confundunt, quæ una eſt ex capitalibus noxiis: & qui alterum ab altera diſtinguunt, inter utrumque hoc tantum diſcriminis ſtatuunt, quod inter habitum, & actus, quibus habitus conflatur, conſtituunt. Dicunt repetitos actus acediæ efficere, ut hæc migret in habitum, habitumque hunc teporem, languoremque ſpiritualem volunt nuncupari. Sed quin fuſius hac in re illorum ſententiam ad examen revocemus, verum eſt, nos per hunc teporem procul a bono ſemoveri. Sapiens hunc exprimit ſenſum validiſſimis verbis in Eccleſiaſte. Poſtquam deſcripſit peccatorum vanitatem, infirmitates, & inſanias hominum in bonorum, terrenarumque voluptatum perquiſitione, repente ſeſe convertens ad eos, qui non videntur adeo ſceleſti, & qui nihilominus ex bonis affectionibus ſuis non proficiunt, inter illos quoque inſignes ſtuporis cauſas nanciſcitur: *Verti me ad aliud, inquit, & vidi ſub ſole, nec velocium eſſe curſum, neque fortium bellum &c.* Conſideravi, ait, eos, qui perfectiſſimi habebantur, & vidi celerrimos, aptiſſimoſque ad curſum, qui motu carebant; fortiſſimos, qui non præliabantur, & ignava, otioſaque pace gaudebant; ſapientiſſimos, qui eſuriebant, & quibus deerat panis, quo veſcerentur; ſapientiſſimos in egeſtate, ac ſcitiſſimos artifices in tenebris. Nonne hoc omnino recens eſt ſpectaculum? Et nonne ibi deprehenditis ad vivum depictum fidelium temporum noſtrorum languorem. *P. la Peſſe.*

Eccli. 9.

Quinam ſit tepidarum animarum error.

Quomodonam fieri poteſt, ut animæ iſtæ ignavæ, repenteſque ſibi perſuadeant, a ſe non ſatis magnum fieri malum cum in inerti tepore, multos etiam annos, oſcitantur? Non graviter pecco, dicis: at S. Jacobus ait, nonne Deus tibi vitio vertet bonum, quod facere noſti, & quod minime facis? *Scienti bonum facere, & non facienti, peccatum eſt.* Ut autem ſis nequam, S. Joannes Chryſoſtomus inquit, non ſatis eſt, non feciſſe bonum? *Hoc ipſum non feciſſe bonum, nihil eſt aliud, quam feciſſe malum.* Diceresne, pergit S. Doctor, aliquem ex famulis tuis, qui nihil tibi ſuffuraretur, ſed qui nihil faceret, quod tibi jucundum accideret, nil mali facere? Non facis malum magnum; & gratiam Dei contemnis, illam inutilem reddis; & occupas in Chriſtianiſmo locum fidelis, qui factus eſſet virtutis exemplar. Non facis malum magnum, & omnia ſimul mala facis, omnes Dei gratias, omniaque bona irrita faciens; quandoquidem Verbum Dei, Sacramenta, Evangelica placita, quidquid denique ſacerrimum, ſanctiſſimumque eſt in Eccleſia Dei ſatis idoneum non eſt, ut in corde tuo ſcintillam Charitatis accendat. *P. la Peſſe.*

Epiſt. Canon. c. 4.

Tom. 5. ſerm. de virt. & vitio.

Animæ tepidæ ſtatus quodam in ſenſu periculoſior eſt quam manifeſti peccatoris.

Verum eſt, non deeſt cauſa vehementius invehendi contra ingratitudinem peccatoris in ſcelere abditi; quippe oblivisci infinitum beneficiorum numerum, ad injuriam benefactori ſuo conferendam, quid hoc eſt contumelioſius? Rationem non habere tot fortium, vividarumque inſpirationum, nullo in diſcrimine habere exempla, pœnas, ignominias, Dei ſui mortem; vivere tot inter Dei beneficia, & Deum benefactorem laceſſere; hic procul dubio eſt cumulus ingratitudinis. Haud ita; alia eſt peccantium ſpecies minus improba, ſi omnia ſtrictius conſiderentur, ſed quæ ignavior eſt, animarum videlicet tepidarum. Particularia beneficia nos magis movere debent, quam generalia; ſingulares gratiæ majorem habere debent in cordibus noſtris vim, quam communes, qua in re animæ tepidæ & ignavæ nocentiores ſunt, quod cum a Deo pluribus, iiſque ſingularibus gratiis affectæ, pluribuſque peculiaribus bonitatis ejus effectibus cumulatæ fuerint, cumulus ingratitudinis earum eſt, quod multo plus a Deo præ tot aliis acceperint, & multo minus datori ſuo retribuerint, minuſque gratas ſeſe eidem præbuerint. *Idem.*

Chriſtianus tepidus ſatis ſibi eſſe putat non peccare, & ſe tutum eſſe ducit in conſcientia.

Ignavus hic ſervus, tepidus hic devotus non movetur beneficiis, quæ ſibi ſunt cum reliquis hominibus, & Chriſtianis communia: neque iis, quibus ſingulariter a Deo cumulatur. Languet, in ſoporem incidit, oſcitatur in otio, quod penitus Deo ſuo contumelioſum eſt. Satis a ſe fieri putat, ſi minus arma ſtringat adverſus Dominum adeo bonum, & ſi palam non abit in partes eorum, a quibus Domino eidem bellum indictum eſt. Ad virtutis praxim evocatur, magna habet ſubſidia ad ſanctitatem acquirendam, ſed permanet immobilis; ſurdus eſt, mutus eſt, metuit, ne ſibi incommodet, hac in re ſimilis indignis illis Catechumenis, de quibus more ſuo S. Gregorius Nazianzenus conqueritur, qui ſalutari lavacro ablui negligebant, ut diu ſuis voluptatibus fruerentur. *P. la Peſſe.*

Orat. 40. in Sanct. Bapriſt.

Chriſtianus tepidus æque ac ingratus vocari poteſt miraculum Dæmonis.

Eruditus Guillelmus Epiſcopus Pariſienſis ingratos appellat miracula dæmonis; nam ſicuti magnum erat divinæ manus miraculum, ait ille, inſignis ille rubus, quem vidit Moyſes in monte totum undique flammis circumſeptum, & conflagrantem, quin combureretur; ita inſigne miraculum eſt manus dæmonis, quod anima tepida non concipiat ſcintillam amoris erga Deum ſuum tot inter beneficia, quibus ab illius bonitate cumulatur, quę ſunt veluti tot flammæ, quæ illam undequaque deberent ſuccendere. Nonne hæc vera eſt tepidorum Chriſtianorum figura? Flammæ quibus ſepti ſunt, ex ſemet ſunt vividiſſimæ, & ad agendum aptiſſimæ, ideoque eorum ingratitudo magis eſt contumelioſa. Fidelis tepidus non eſt quidem, ſaltem ita ſuppono, implicitus ſceleribus Mundi, qui palam ſe Dei profeſſus eſt inimicum; bonos legit libros; Dei verbum audit; ſubinde Sacramentis reficitur; vita illius ſatis frugi eſt; erogat eleemoſynas, & in pietatis cœtibus ſuum obtinet locum. Deus hinc quidem omnes has flammas ſuccendit; inde vero Dæmon frigus immittit, ac tandem ſuum perficit miraculum. Vix enim tepidus iſte Chriſtianus, ac ne vix quidem ſentit calorem, quo undique ſeptus eſt. Dic mihi, quæſo, nonne illum prorſus frigidum eſſe præſtaret? *P. la Peſſe.*

Dici nequit tepidum Chriſtianum Ethnicum eſſe, illi tamen exprobrari poteſt ſuum adverſus Deum ingrati animi vitium.

Non licet quidem, fideli ignavo, ac tepido exprobrari, quod ſit cultor idolorum, quod palam contra Deum arma diſtrinxerit; non licet quidem: ſed ingratus eſt, & Deus ab eo quærit, ut gratiam habeat. Petit Deus, ut reminiſcatur beneficiorum ſuorum, ut collatas ſibi gratias in fœnore ponat eumdem glorificaturus; & miſer earum obliviſcitur. Non ſatis liquet, quid ſentiendum ſit de Chriſtiano, qui adeo parum intelligit favores, quibus a Domino ſuo cumulatur. Credendum videtur, illos contemni non poſſe niſi propter vilitatem cordis quæ Deo penitus eſt contumelioſiſſima. Chriſtiane, qui palam non ſuſcipis cauſam Optimi hujus Dei, ac in te effuſiſſimi, non deſunt nobis æquiſſimæ cauſæ credendi, te vel illum, vel temetipſum prorſus ignorare? Quid? Nihil illi rependere, nil aggredi propter illum poſt tot adeo inſignia illius erga te miſericordiæ monumenta! Te pudeat, & pudor ſaltem tuæ ſuppleat virtuti. *Idem.*

Anima tepida fruſtra de quibuſdam recte factis gloriatur.

Animæ tepidæ in bonis operibus veſtris nequaquam confidite quidquid hac in re ſentiatis ipſi, quidquid parit inutilem quietem qua gaudetis evaneſcet aliquando, & ſerius, ocyus in apertum divinæ legis contemptum degenerabunt. Hic fructus erit quem percipietis ex his bonis actionibus, quæ vos in ignavia veſtra confirmant, & quæ tantum abeſt ut vos ad ſanctitatem perducant, ut ne deſiderium quidem illius vobis immittant. Cum horror licentiæ vos coegit, ut ab improbis recederetis, tanta vobis erat fortitudo, adeo præclara inibatis conſilia: *Currebatis bene*, quod Apoſtoli verbum eſt, *qui vos impedivit?* Egregie inceperatis

cur-

BIBLIOTECA CENTRAL

curriculum veſtrum, poſtmodum etiam adeo feliciter in viis Domini cucurriſtis: quis vos detinuit? Quis extinxit ignem divinum, quo animabamini. Quod difficillimum erat, jam ſuperatum fuerat, jam primum illum, arduumque greſſum, qui ab impiorum commercio vos arcebat, abſolveratis: quo igitur veſter ceſſit ardor? Excuſationes veſtræ admittendæ non ſunt; verus virtutis defectus diſſipavit bonos ſenſus, quos olim fovebatis, & vobis abſcondit periculum, in quo eſtis. Injuſta negotia, ſecretæ amicitiæ, moroſum ingenium, diſſimulata ſuperbia, ſimulata etiam reverentia; hæc ea ſunt, quibus tepor hic veſter referendus eſſet acceptus. *P. la Peſſe, & recens quidem.*

Adhortatio ad fervorem. Cur mihi non eſt zelus, & probitas Moyſis? Vobis dicerem, quod olim dixit ad Iſrael, cum ulciſci voluit injuriam, qua populus ille affecerat Dominum aureo vitulo adolens thura. *Si quis eſt Domini, jungatur mihi*: Si quis ad Dominum pertinet; ſi quis jam in Dei partes conceſſit, jungatur mihi, Deo gloriam, quam illi tepor eripuit, redditurus. Qui ex vobis Chriſtianis fideliter Deo ſervit, quod magnus ille legislator Iſrael dicebat: *Si quis eſt Domini, jungatur mihi*, me ſequatur redditurus Deo gloriam, quam illis Fidelium tepor eripuit. Quid ergo, vobis dicendum eſt, propter Deum non erit nobis eadem fortitudo, quam miles habet pro Rege ſuo? Aulicus pluris faciet Principis gratiam, quam nos Dei noſtri amicitiam? Mundus, & dæmon zelotes ſervos habebunt, Salvator Mundi ſolus erit? Haud ita; non erit ſolus, noſque omni conatu adlaborabimus non ſolum, ut in æternum ex cordibus noſtris teporem ejiciamus; verum etiam injiciamus fervorem in Dei cultu in eos omnes, quos ex hoc languoris ſtatu removere poterimus. *P. la Peſſe.* *Exod. 32.*

Senſus religioſi tepidi in hora mortis. Quoſnam eſſe, par eſt, religioſæ animæ, Deoque devotæ ſenſus, quæ tamen ignavam, tepidamque duxit vitam, cum in æternæ ſortis diſcrimine poſitam ſecum reputat, quam imperfecte vixerit eo in ſtatu, qui adeo ſublimem requirebat perfectionem? Quid? opuſne erat, ut tanto cum tumore mundum relinquerem clauſtrum ingreſſura, ibique vitam ductura ſecundum mundi placita, ac me ipſam damnatura? Deus inſignem hanc mihi gratiam conceſſerat, ut ſtatim adeo perfectum amplecterer: quem inde fructum percepi? Omnia abjeceram, ipſam etiam voluntatem meam Deo in ſacrificium obtuleram: auſteræ vitæ ſtatum elegeram, idque ut pace obirem, ſanctorum morte expirans. Sed o me miſeram! Numquid bonam mortem fructum eſſe ſanctitatis vitæ ignorabam? Heu! quoties hoc aliis dixi? Cur ipſa non profeci ex eo, quod aliis toties iteravi? Quot ſine attentione Orationes? Quot communiones ſine fructu? Quot confeſſiones ſine emendatione, ſine pœnitentia, ſine vitæ mutatione? Quot gratiæ in irritum abiere? Quot bona opera nihil profuerunt eo quod recta illis deerat intentio? Heu! Domine, totne ſumptus erant erogandi, ut tanta fieret jactura? Quod fuerimus divulſi parentum chariſſimorum ſinu; eorum blanditiis, lacrymiſque illecti non fuerimus, quod maximos ſuperaverimus obices; hæc autem omnia, ut certam ſalutem noſtram faceremus; & eo quod levia exquiſivimus commoda, quod nugarum quarumdam amore illecti fuimus, vel ſaltem quia iis rebus adhæſimus, quibus adhærere in mundo nos puduiſſet: vitam duxerimus in Religione inertem, tepidam, & imperfectam. Heu! in ipſo mortis periculo adſtare, & his triſtiſſimis cogitationibus obrui, heu, quam horribilis terror! In quonam formali ſalutis ſuæ dubio hæc vita deſeritur! Magnæne conſolationis eſt ſibi tanto pretio mortem adeo triſtem comparaſſe? *P. Croiſet Tomo 2. ſuorum receſſuum.*

In quo magis officiat tepor. Tepor incuria quædam eſt, quæ inter cætera illius mala hoc proprium habet, quod omnes pietatis exercitationes magis moleſtas efficit. Hæc nos agit, ut in rebus omnibus noſtram quæramus conſolationem; Hæc fidelem arcet ab iis omnibus, quæ ſunt maxime ad ſalutem neceſſaria; hæc quemdam immittit horrorem orationis, & meditationis æternarum veritatum, quia in nobis jugulat ſenſum, quem de illis fides nobis injicere conſuevit. Hoc in ſtatu, in quo nonnumquam verſamur, ac his acediæ momentis, omnia faſtidimus, omnia nobis nauſeam, tediumque creant. Officia noſtra, quæ ſunt præ ceteris maxime neceſſaria, nos minime afficiunt. Si in hoc miſerrimo rerum ſtatu, ſeſe nobis obtuliſſet occaſio grave aliquod ſcelus patrandi; ita ne audaces eſſemus, ut eo temporis momento nos nequaquam peccaturos fuiſſe reſpondeamus? Tepor auget naturalem erga voluptates proclivitatem, necnon fugam eorum, quæ ſunt oppoſita. Detinet otioſa talenta, quæ ad majorem ſui nominis gloriam nobis contulit Deus; & patet, Evangelicum ſervum ob unum id fuiſſe damnatum, quod per motum, ac inertiam creditum ſibi talentum abſconderat. *P. la Peſſe Tomo 5.*

FESTI ET DOMINICI DIES.

Eorum Obſervantia &c.

M O N I T U M.

Theologi Scholaſtici, Caſuiſtæ, atque Catechiſtæ varie hoc argumentum pertractant, & ſinguli pro modulo ſuo: ſed Concionator, ut de eodem utiliter ſermonem inſtituat, loqui debet modo tamquam Theologus, ut populo tradat hujus præcepti originem, doceatque in quo præcipue conſiſtat; modo tamquam Caſuiſta, ut oſtendat quot modis præceptum hoc infringi conſueverit, & quid hac in re liceat, an ſecus; modo denique ut Catechiſta edocens, quænam his diebus pietati dicatis ſint veri Fidelis Officia.

Quamquam ſermo hic nihil habere videatur cum aliis moralibus argumentis commune, nonnulla tamen adſunt, quæ ab hoc omnino divelli non poſſunt; puta, ſacris intereſſe Myſteriis, Dei verbum audire, & ſanctis hiſce diebus opera bona exercere. Verum ſatis Concionator intelligit, ſe extra argumenti ſui fines evagaturum, ſi velit funditus hæc pertractare argumenta; quæ attingenda tantummodo ſunt, quatenus ad præcipuum referuntur, veluti totidem rationes ſatisfaciendi variis dierum ſacrorum obligationibus, quas indigitare tantummodo oportet.

Illud autem monendum cenſeo, quemadmodum ſancta Domini dies Judæorum Sabbatho, ac dies Feſti, quos colimus, illis, quæ in Lege veteri præcipiebantur fuerint ſubrogati: quæcumque a nobis dicentur de Sabbatho ejuſque obſervantia, de feſtis Dominiciſque diebus eſſe intelligendum; idem quippe nobis propoſitum præceptum eſt; eadem obligatio. Supplicia vero, quibus olim animadvertebat Deus in legis hujus fractores, ſi hodierna die infrequentiora ſunt, neque oculis accidunt; non ideo inferendum eſt, nos lenius hoc præcepto teneri; ſed ille a Deo in alteram vitam reſervari, & in hac ſuas gratias, ſpiritualeſque, & ſæpe etiam temporales benedictiones auferre ab illis, qui perperam tanto munere perfunguntur.

PA-

P A R A G R A P H U S P R I M U S.

Varia Concionum hujus argumenti Syſtemata.

I. Chriſtiani hominis vita eſſe deberet perpetua divini Nominis ſanctificatio: quemadmodum enim Patres loquuntur, de nobis non idem ſentiendum eſt, ac de Judæis: *Omne tempus, eſt tempus diei feſti, Chriſtianis*, Sanctus Chryſoſtomus inquit, ſi ſecundum vocationem noſtram vixerimus, atque ea munera, quæ nobis Baptiſmus impoſuit, ad unguem adimpleverimus. Sed cum procul abſimus ab hoc perfectionis gradu, quem magnus ille Doctor a populo exigebat; non ignoramus Dominum rationem habuiſſe noſtræ infirmitatis, & quoſdam ſibi delegiſſe dies, quos peculiari quadam ratione cultui, quem illi debemus, dicatos voluit. His autem diebus a nobis ea petit, a quibus abeſſe fas eſt diebus aliis, qui ejuſdem ſubeamus iracundiam. Neminem puto fidelem eſſe adeo ſuæ legis ignarum, qui veritatem hanc in dubium revocare velit: verum hic quieſcendum non eſt. Hoc potiſſimum agitur, ut præcepti hujus extenſionem, & perfectionem intelligamus; videlicet quid ſibi velit hunc ſanctificare diem; quod ut rite intelligatur, in priori orationis meæ parte varios aperiam fines, propter quos Deus, & Eccleſia hoc præceptum propoſuerunt, quod in lege nova æque ac in veteri irrogatum eſt; in altera vero quid præſtare teneamur Dominicis, aliiſque feſtis diebus, ut illud adimpleamus, quod nunc æque, ac olim Deo curæ eſt.

Pars Prior. Primum ſtatim ſuppoſito, quod Deus, & Eccleſia Fidelibus quoſdam propoſuerint dies ab illis ſanctificandos; ut eos intueamur fines, atque rationes, quas ſibi uterque propoſuit, ajo de diebus Dominicis, noſtriſque feſtivitatibus, habita ratione, idem ſentiendum eſſe ac de Judæorum ſabbathis, aliiſque eorum ſolemnitatibus; re enim vera hi dies in Lege veteri idem erant quod Dominici, feſtique alii in recenti: Moyſis enim Lex non aliud fuit, quam Legis Jeſu Chriſti quædam veluti umbra, & figura. Tres autem mihi videre videor præcipuos hujus mandati fines, ad quos alii facile referri poſſunt. Primus eſt, per hoc voluiſſe Deum, ut debitus ſibi a populo cultus adhiberetur; ita enim ipſe loquitur Deus: *Videte, ut Sabbathum meum cuſtodiatis, quia ſignum eſt inter me, & vos.* *Exodi. 31.* Meminiſſe vos oportet, meum eſſe populum, & me Deum eſſe veſtrum. Quippe Creatori veſtro, a vobis publicum, ſolemnemque cultum expetere jus eſt, & Domini auctoritate hoc vobis præcipere: itaque Sabbathi diem ſanctificabitis, illum mihi ex integro dicabitis, nihil tunc temporis a vobis fiet, quod ad cultum meum non pertineat. Primus hic finis ſublimem nobis adſtruere debet conceptum feſtivitatum noſtrarum, tamquam dierum, qui unice Deo dicati ſunt, unice deſtinati, ut debitus illi cultus adhibeatur. Itaque quibuſnam cæremoniis primum veteris Teſtamenti Sacerdotes; mox vero primi fideles hunc obſervabant diem? qua ſeveritate in eos animadvertebatur, qui apud Judæos Sabbathum temeraſſent? quanam devotione ſanctos illos dies primæva celebrabat Eccleſia? Finis alter, quem, hoc præcipiens ſibi propoſuit Deus, fuit, ut homines meminiſſe cogerentur beneficiorum, quibus divina largitas eos cumulaverat. Ideo populus Iſrael juſſus fuit celebrare Paſcha, ut memoriam inſtauraret exitus de Ægypto, non ſecus ac alias feſtivitates, ne aliorum beneficiorum recordatio intercideret. In nova autem lege Dies Dominicus memorialis eſt Dominicæ Reſurrectionis, & juris illius, quod ſumus adepti, aliquando & nos reſurgendi; ita in aliis etiam myſteriis ea beneficia recolimus, quæ nobis divina bonitas contulit &c. His ergo diebus cogitationes noſtræ iis ſunt impendendæ, quæ debemus Deo, ut conformibus ei fini, quo inſtituti fuere, ſenſibus imbuamur. Tertius denique finis, quem in hac inſtitutione ſibi propoſuit Eccleſia, fuit, ut quidam eſſent dies, quibus Dominus uberius ſuas gratias, & munera effunderet. *Innumeris benedictionibus Deus diem Dominicam ſanctificavit.* Profecto Mundi hujus creatio ea die cœpit, Manna Iſraelitis datum fuit, Arca ſuper Armeniæ montibus ſtetit, Erythræi maris aquæ diviſæ ſunt. In nova autem lege quot eadem die adimpleta fuere myſteria? Alibi illa enumeravimus. Igitur ſancto, & ſpirituali gaudio repleti hos dies celebrare debemus; quamobrem a Sancto Bernardo Dominicus dies appellatur, *Dies Remiſſionis, dies Exultationis, dies Jubilæi.* Eoſdem profecto fines habuit Eccleſia; cum enim a Spiritu Sancto regatur, fieri nequit, ut minime cogitet ſecundum mandata Dei; verum præter has rationes dies Dominicos, ac Feſtos inſtituit tamquam ſtatos dies, quibus filios ſuos de eorum officiis erudiret; quamobrem Sancti Patres his diebus populo Scripturas explicabant, & habebant homilias; atque hodierna etiam die Sermones habentur, & chriſtiana Inſtituta traduntur.

Pars Altera. Hic eumdem, ac in parte priori ordinem ſequamur; re enim vera ex quolibet principio naturaliter haurienda eſt illatio, quæ nobis pro norma eſſe debet, & oſtendere, quæ diebus Dominicis, aliiſque Feſtivitatibus facienda ſunt. 1. Vult Deus, ut illis præcipue diebus eum tamquam Creatorem, Dominum, principium, finemque noſtrum colamus. Igitur ut ſecundum Domini mentem hi dies feſti celebrentur, opus eſt illum actibus eodem dignis venerari. Horum alii interni ſunt, videlicet devotio, amor, grati animi ſenſus: externi alii, quos inter præcipuus eſt Sacrificium; ideoque ſanctificationem hanc ad obligationem Miſſæ audiendæ redegit Eccleſia; non quod alios excludat actus, ſed quod unum hunc peccati pœna propoſita indicit. 2. Exigit a creatura ſua Deus, ut diebus hiſce ſibi dicatis, meminerit beneficiorum, quibus ab ipſo aucta fuit, eiſque unice vacet; quapropter opus eſt mentem, ab omni quacumque re diſtrahi poſſit, avellere, operibus ſervilibus abſtinere (quod quidem quam religioſe ſervarunt Judæi?) a voluptatibus, & actionibus, quæ in ſcelus impellere poſſunt, abhorrere; quamobrem Theologi nonnulli affirmare non dubitant, peccatum hiſce diebus patratum multo gravius eſſe, quam ſi alio quovis die fuiſſet commiſſum; temporalia relinquere negotia, quæ impedimento ſunt, ne hæc quietis dies chriſtiano corde celebretur, quod in Dei charitate conſiſtit. Si Deus hoc præcepto inſtituere voluit dies miſericordiarum, & gratiarum; ergo noſmet præparare debemus ad eas recipiendas, & miſericordiam hanc promerendam, atque illis præſertim diebus bonis operibus, ac pauperibus reficiendis vacare debemus. Videtur adfectaſſe Jeſus Chriſtus diebus hujuſmodi ægros curare, morbos depellere, miracula patrare; ut hoc inter noſtra officia non poſtremum eſſe intelligeremus &c. *Analyſes manuſcripti Sermonis P. Stephani Chamillart.*

Dominici, feſtique dies tribus præſertim nominibus in Scriptura appellantur, ex quibus tria intelligenda ſunt munera, quæ nobis indicit Eccleſia. II.

1. Sunt dies quietis; & præſertim Dominicus, qui Sabbatho Legis antiquæ ſucceſſit; oportet ergo hoc die non ſolum a conſueto labore ceſſare, verum etiam mentem a terrenis curis expedire, mundi rumores evitare, ſeſe colligere, & eas fugere ſodalitates, quæ nos poſſunt diſtrahere, atque ab officiis pietatis, quæ requiruntur ex nobis, avertere.

2. Sunt dies Sancti; hoc enim nomine vulgo appellantur, quod divino cultui dicati ſunt: debent igitur in piis, boniſque operibus impendi, non autem in ſolatiis, & comeſſationibus, &c. abſumi, quod plerique e mundo faciunt.

3. Dies ſunt, quos ſemper deſtinavit Eccleſia, Fidelibus erudiendis, uti conjicere eſt ex Homiliis, quę a Sanctis Patribus diebus hiſce habebantur, nec non ex ſermonibus, & Evangelicæ Doctrinæ explicationibus, quæ hodierna quoque die habentur in Eccleſia: igitur illis intereſſe oportet; & qui hoc munus nequeunt adimplere, huic bonorum librorum lectione ſupplere tenentur.

1. Nihil enixius imperatum eſt, quam dierum Dominicorum, feſtorumque obſervantia; præceptum hoc explicite in lege veteri ſub Sabbathi nomine irrogatum videtur; quod ipſum in lege nova iteratum eſt, die tantum mutata: Eccleſia enim, quæ Dominicum deſtinavit diem, voluit hunc ab omnibus Fidelibus obſervari, immo ejuſdem obſervandi III.

ra-

BIBLIOTECA CENTRAL